

ما لا يسع أطفال المسلمين جهله

Ko sukaabe juulbe **mbaawataa** majjude

"مترجم بلغة الفولانية |....."

تأليف | Wallifol

.....

.....

ترجمة |firo.....

مركز رواد الت-رجمة

.....

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يناح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

☎ Telephone: +966114454900

@ ceo@rabwah.sa

✉ P.O.BOX: 29465

☎ RIYADH: 11557

🌐 www.islamhouse.com

Fuddorde.

En pudfdoriima Innde Alla, denndaangal jettooje ngoodanii Alla; caggal duum:

Dum ko mas'alaaji di sukaabe juulbe mbaawatah majjude(potaani majjude) e diine Alla Barkindo toowdo O, ina waddii e **baabiraabe** (jiknaabe) lonnginde dum sukaabe mabbe gila kobe famarbe.

Dum ko codol beebngol newingol timmungol ka bannge fibnde, e fiqhu, e siira, e neediiji, e tafsiir, e hadiis, e jikkuuji, e jikruuji, hongol moy'ana sukaabe e kala duubi e naatbe islaam ko booyaani, ina tottire e cuudi e dufe entooji e dufe janngirde, e reende e firtude, mi rewaridii nde fotde fannuuji, mbaadmi nde e mbaadi naamnal e jaabawol; sabo ko duum buri waawde settude hakkile, kadi burata waawde fiibnude ko reena, ne'owo o subo ko yaadi e duubi sukaabe di.

Ko Alla ñaagatoo-mi, nde O nafrata nde O jabande.

Woni asli dum, ko Daalol Alla Toowdo oo:

(Eehey mon goonjinbe, ndeene ko'e mon ndeenon koreeji mon e yiite, nge kubbam mum woni yimbe e kaaye, ina e dow maggol malaykaaji tekkudi cattudi di ngoopatah ko Alla yamaridi di ngollata ko ko di njamira 6). [Simoore Tahriim 6]. E hadiis Abdullaahi Ibnu Abbaas yo Alla welebe, o wii: Mi woniina caggal Nelaada ñalawma gooto, O maaki: " Eehey ma cukalel, Mbeda anndin ma korj- ngudi: reen Alla, Alla reen ma, reen Alla tawaa Mbo sera ma, si a ñaagiima ñaaga Alla, si a wallaniima wallakina Alla, anndu: si leñol ngol renndii e nafde ma ngol nafataa ma si wonah ko Alla hoddiran ma ko, sibe ndenndii e lorde ma be lorataa ma si wonah ko Alla hoddiran ma ko, kudi bamtaama dereeji cojji". Tirmiji e Ahmadu kabri mbo.

Ina jeya e himmude anndinde sukaabe:

Ina waddii e aade nde anndinta sukaabe, kobe katajini e diine mabbe, ngam o wona aade timmudo, gootadindo gootadingol moy'ol e laawol iimaan.

Imaam Ibnu Abii Jeydi Al Qayrawaanii yo Alla yurmo mbo:

" Arii nde be njamirete juulde sibe kebii duubi jeedidi, be piyree nde, sibe kebii duubi sappo lelde mabbe ceernde, hobe poti anndude kadi ko farli e jiyaabe ko faati e dewe Alla, ka bannge bolle e golle, ko adii ndebe kellifte, tawa duum hibandiima e nder berde mabbe, dum deeya e pittaalii mabbe, terde mabbe ngoowa dum.". Ngardiin Abu Jeydi Al Qayrawaanii(hello : 5).

Feccere fibnde.

Naamnal 1: Hombo woni Joom maa ?

J- Alla woni Joom am **nehdo** mi woni jom binnde de e neema makko.

Woni daliil duum ko daalol Alla: (denndaangal jattooje ngoodanii Alla joom binnde). [simoore Faatiha:2]

Naamnal 2: Hombo woni diine ma ?

Jaabawol- Diine am ko islaam, duum woni: jebbilanaade Alla ka tawhiid (**wootofinde Alla**), e dowtaraade Mbo doftaade, e hisde e sirku e yimbe mum.

Alla Toowdo O daali: (tigi tigi diine ka Alla ko islaam...). [Simoore Aali Imraana: 19].

Naamnal 3: Hombo woni Annabi maa ?

Jaabawol- Muhamadu yo o his.

Alla Toowdo O daali: (Muhamadu ko nelaado Alla...). [Simoore Fathi:29].

Naamnal 4: janɗa konngol tawhiid, e hoko woni maana maggol ?

Konngol wootadinde woni " laa ilaaha illal laahu" woni maana maggol ko dewateedo alah e goongo mbo wonah Alla.

Alla Toowdo O daali: (anndu tigi tigi alah(ndiga) dewateedo e goongo mbo wonah Alla). [Simoore Muhamadu:19].

Naamnal 5: Hodo Alla woni ?

Jaabawol- Alla hombo ka kammu e dow arsi, dow denndaangal tagaade, Alla daali: (Jurmotoodo O, hombo ka arsi hombo hiilndi e njeyaandi makko 5) [Simoore Daaha: 5]. Alla daali: (ko kanko woni pooldo e dow jiyaabe makko, ko kanke woni ñaañdudo kumpatiido 18) [Simoore An aam:18] .

Naamnal 6: Hol ko woni seedaade muhamadu ko Nelaado Alla ?

Jaabawol: woni maana mum ko Alla nelii mbo wonande winndere nde beltinoowo jeertinoowo.

Ina waddii:

- 1- doftaade mbo ko o yamiri.
- 2- **Goongdinde** mbo ko o habri ko.
- 3- waasde woopde mbo.
- 4- Alla rewiretaake si wonah ko O sariyini ko, ko duum woni ñeemtinde sunno e accude bidaa.

Alla Toowdo O daali: (kala doftiido nelaado o doftiima Alla...)[simoore Annisaa'i:80] Ceniido O daali: (O wowlatah belaade3. dum wonaah si wonah wahyu bahyaado 4.) [Simoore Najmi : 3,4]. Teddufo Toowdo O daali: (woodanii on ka nelaado Alla ñeemtanirgal moyyal, wonande oon joortiido Alla e ñalngu cakkatiido, o jantii(siftori) Alla ko heewi 22) [Simoore Ahjaab: 21]

Naamnal 7: Hol ko saabi Alla tagi en ?

Jaabawol: O tagri en ko rewde Mbo, kanke tan denndadiijo alanaa Mbo. wonah ngam belaade e fijirde.

Alla Toowdo O daali: (Mi tagraani yimbe e jinneeji si wonah yobe ndew Am 56). [Simoore Jaariyaati: 56].

Naamnal 8: Hol ko woni rewde Alla ?

Jaabawol : duum ko innde renndinnde kala ko Alla yidi O wela dum, ummaade e konngi e gollleeji birniidi e banngudi (peeñdi).

Banngudi: Hono jantaraade Alla e demngal ummaade e subahinaade e yettude e mawninde, e juulde e hajju.

Birniide: Hono wakkilaade e kulol e njoorto.

Naamnal 9: Hol ko buri mawnude ko waddii e men ?

Jaabawol: buri mawnude ko waddii e men woni: Wootadinde Alla Toowdo O.

Naamnal hol ko woni nooneji Tawhiid ?

Jaabawol:

1- Tawhiid Rubuubiya: ko oon woni goongdinde wonde ko Alla woni tagdo garsaqinoowo jeydo jiilooxo, kanko tan O alah denndadiijo.

2- Tawhiid Uluuhiya: oon woni teeldinande Alla dewal, alah dewateedo e

goongo mbo wonah Alla Toowdo O.

3- Tawhiid inde e sifaaji: oon woni goongɗinde inde e sifaaji Alla Toowdo garɗe e Quraana e sunna, ko alda e yerinde wollo nanndinde wollo boldinde.

Daliil nooneji tawhiid tati ɗi: daalol Alla Toowdo O: (Jom kammuuji e leydi e ko woni e hakkku- nde majji, rew Mbo muñnoɗa e rewde Mbo, mbela haɗa annda tokoraajo wonande Mbo 56). [Simoore Mariyama: 65].

Naamnal 11: Hombo bakkaat buri mawnude ?

Jaabawol: ko sirku buri mawnude, (sirku woni renndinde Alla e godɗum).

Alla Toowdo O daali: (Pellet Alla yaafataako nde O renndinte e godɗo kono hombo yaafo ko jaasi duum mbo O haajani kala denndindo Alla e godɗo o fepandiima bakkaat njana). [Simoore Nisaa'i: 48] .

Naamnal 12: Janɗa sirku e nooneji mum ?

Jaabawol: Sirku woni: firilitande noonee e nooneji dewe wonande mbo wonah Alla Toowdo.

Nooneji sirku:

Sirku njano: hono ñaagaraade mbo wonah Alla Toowdo O, wollo sujjande mbo wonah Alla, wollo hirsirde ko wonah Alla tedduɗo O.

Sirku tokooso: Oon woni hono woondirde ko wonah Alla, wollo jogaade piibi, duum woni ko habbate ngam foodde nafoor wollo duɗe lorlo, e seedo e yeengo, hono lobbinde juulde makko ngam yimbe ndaara mbo.

Naamnal 13: Mbelo ina wadi gannduɗo ko wirnii mbo wonah Alla ?

Jaabawol: Hay goto anndah ko wirnii si wonah Alla gooto O tan.

Alla Toowdo O daali: (maaku, alah gannduɗo ko wirnii e nder kammuuji e leydi mbo wonah Alla, be tinatah ndebe umminte 65). [Simoore Namli: 65].

Naamnal 14: Limto doosde iimaan ?

Jaabawol-

1: **Goongɗinde** Alla Toowdo oo.

2- E malaykaaji Makko, (maako)

3- E defte Makko.

4- E Nelaabe Makko.

5- E ñalngu cakkatiingu.

6- E hoddira ko moyyi heen e ko boni heen.

Woni daliil duum ko: hadiis Jibriilu lolluɗo ka Muslim, Jibriilu wii Annabi- yo o his-: " Habram ko woni iimaan (**goongɗinde**), O maaki: Konde **ngoongɗinta** Alla, e malaykaaji makko, e defte makko, e nelaabe makko, e ñalngu cakkatiingu,ngoongɗina hoddira ko moyyi heen e ko boni heen"

Naamnal 15: Fir doosɗe iimaan ?

Jaabawolo goongɗinde Alla Toowɗo O:

Duum woni nde ngoongɗinta wonde ko Alla tagma yedma, ko kanjo woni jeyɗo jiiloowo tagaade de kanjo tan.

Ko kanko woni dewateedo, alah dewateedo e goongo mbo wonah Makko.

Ko kanko woni deweteedo mawɗo timmuɗo mbo jettooje ngoodani, ina woodani mbo inde burɗe moyyude, e sifaaji burdi toowde, O alah giyiraawɗo, O nanndaani e hay ndiga.

Goongɗinde malaykaaji:

Kodi tagaadi di Alla tagiri annoore, ngam di ndewa Mbo di dofto jamirooje Makko doftagol timmungol.

Ina e hefi Jibriil yo o his, oon tellinoowo wahyu e dow Annabaabe.

Goongɗinde defte:

Ko deen ngoni defte de Alla tellini e Nelaabe Makko.

- Hono Quraana telliido e Muhamadu-yo o his-

- Injiil telliinde e lisa yo o his.

-Tawraata : deftere telliinde e Muusa yo o his.

- Jabuura: Telliiinde e Daawuuda yo o his.

- Deri Ibraahiima e Muusa: tellinaadi e Ibraahiima e Muusa.

Goonɗinde Nulaabe:

Ko been ngoni be Alla neli e jiyaabe makko ngam be nganndinabe, be mbeltinira be moyyere e aljanna, be njeertinabe bone e yiite.

- Buri e mabbe ko; Joman en pellital ko been ngoni:

Nuuhu yo kisal won e makko.

Ibraahiima yo kisal won e makko.

Muusa yo kisal won e makko.

lisa yo kisal won e makko.

Muhamadu yo kisal won e makko.

Goonɗinde ñalngu cakkatiingu:

Kongu caggal maayde e nder yenaande, ñande darnga, ñande ummital e haasbeede, ka yimbe aljanna ñiibata e galleeji mabbe yimbe yiite(jaynge) kadi ñiiba e galleeeji mabbe.

Goonɗinde hoddira ko moyyi heen e ko boni heen:

Hoddiro: Duum woni fibde wonde Alla ina anndi kala ko yanata e nde winndere, e wonde O winndii ñum e Alluwal deenangal ngal, O welaa goodal mum e tagu mum.

Alla Toowɗo O daali (Pellet min tagrii kala huunde e hoddiro 49)[Simoore Qamarj] 49.

- Duum ko e martabaaji nay diin ngoni:

Gadanal ngal: ganndal Alla toowɗo O, ina e duum ganndal makko gadingal kala huunde, ko adii de nde yanata e caggal de nde yani.

Daliil mum ko daalol Alla toowɗo o : (Pellet ina woodani Alla ganndal darnga, hombo tellina faabo, hombo anndi ko woni e ranngaaji fittaandu annda konu faggato, janngo fittaadu anndah hondi leydi ndu maayata, pellet Alla ko o ganndo kumpatiido). [Simoore Luqmaan: 34].

Dimmal ngal: Alla winndii duum e Alluwal deenangal ngal, kala ko yani e ko yanoyta ina winnda ka Makko e nder deftere.

Daliil mum ko daalol Alla: (Ina woodani mbo coktirde mbirniindi hay gooto anndah de si wonah Kanjo, hombo anndi ko woni e jeeri e ko woni e maayo, kaakalol yanatah si wonah hombo anndi ngol, wonah abbere e nder nibbe leydi wonah ko heccidi wonah ko yoori si wonah tawa ina e deftere feeñde59). [Simoore An aam: 59].

Tatabal ngal: Ngaal woni kala ko yani ko e haajaande Alla, hay huunde wadatah e mum wollo e tagoore makko si wonah ko e haajaa- nde Alla Toowdo O.

Daliil mum ko daalol Alla: (wonande kala e mon kaajaado nde o fooccoto, on kaajetaake si wonah Alla joom binnde de haaje 29). [Simoore Takwiir: 28, 29].

Nayabal ngal: Goonɗinde denndaangal goodaadi ko tagaadi, di Alla tagi, O tagi jaatiiji e sifaaji e dille majji, e kala huunde e majji.

Daliil mum ko daalol Alla: (Alla tagi on, e ko ngolloton ko 96). [Simoore Saafaati: 96].

Naamnal 16: Hol ko woni Quraana ?

Jaabawol: Ko haala Alla Toowdo O, ko wonah tagaaka.

Alla Toowdo O daali: (Si gooto e sirkube **bee** hodi maa ma, hottu dum haa o nana haala Alla..). [Simoore Tawbati: 6].

Naabnal nayabal: Hol ko woni Sunna ?

Jaabawol : Sunna woni kala konngol wolla gollal, wolla qirrande wolla sifa tagu wolla jikku wonande Nelaado, yo kisal won e makko.

Naabnal: Hol ko woni Bida ? mbela en njabat mbo ?

Jaabawol: kala ko yimbe cosi e diine, tawa dum alaano e yonto Annabi yo kisal won e makko e Wondiibe makko.

* En njabatah dum en nduttat dum.

Ngam konngol Annabi yo kisal won e makko. " Kala bida ko majjere" Ko Abu Daawuuda habri mbo.

Yeru mum ko: beydude e dewe, hono beydu- de e sallige lootngal nayabal, e

wadde gammu, dum jolaani ummaade e Annabi yo kisal won e makko.

Naabnal 19: Janŋa fibnde alwlaa'u e alraa'u..

Jaabawol: alwlaa'u woni: yiɗde goonɗinbe e wallude be.

Alla Toowɗo O daali: (Goonɗinbe worbe e goonɗinbe rewbe yogo e mabbe ko yiɗbe yogo godɗo o) [Simoore Tawbati: aaya 71].

albaraa'u woni: Añde heefereebe e tikkande be.

Alla Toowɗo O daali: (Woodani on ñeemtinorgal moyyaal e Ibraahiima, e been wondube e makko, nde be mbii yimbe munen de komin hisbe e mon, e ko ndewaton ko, ko wonah Alla, min njeddi mon, ngañingu e tikkere feefii hakkunde men cay, haa goonɗinon Alla gooto O). [Simoore Mumtahnati: 4].

Naamnal 20: Mbela Alla ina jaba diine mbo wonah diine Islaam ?

Jaabawol: Alla jabatah diine mbo wonah diine islaam.

Alla Toowɗo O daali: (kala mbo ɗabbiri diine mbo wonah diine islaam o jabanetaake ko e pertube o jeyete ñande laakara 85). [Simoore Aali Imrana 85].

Naamnal21: Keefaraagal wonirta ko bolle e golle e fibnde, addu yeru duum ?

Jaabawol: Yeru konngol: yennude Alla wollo Nelaado Makko yo o his.

Yeru golle: Hohnude kaamiil wollo sujjande mbo wonah Alla.

Yeru fibnde: Fibde woodeede potɗo reweede mbo wonah Alla Toowɗo O wollo fibde woo- deede tagɗo mbo wonah Alla Toowɗo O.

Naamnal22: Hol ko woni naafiqaagal e nooneje mum ?

Jaabawol:

1- Naafiqaagu manngu: Duum woni suudde keefeeru e feññinde iimaan.

Ngal yaltinat e islaam ngal jeya ko e keeferaagu manngu.

Alla Toowɗo O daali: (Pellet naafiqeebe be ngonata ko do buri leesɗude e yiite a dañantaabe ballo- 145-. [Simoore Nisa'i aaya 145].

2- Naafiqaagu tokoosu:

Yeru: Fende e luutndaade aadi e jamfaade hoolaare.

Ngal do yaltintah e islaam, ngal jeya ko e bakkatuuji di joom mum waawi lebtireede.

Nelaado yo jam e kisal won e makko maaki: " Maandeeji naafiqaagu ko tati: si o yeewtii o fena, si o fodii o luutndo, si o hoolaama o jamfo". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Naamnal 23: Hombo woni timmoode Annabaabe e Nelaabe ?

Jaabawol- Muhamadu yo jam e kisal ngon e makko maaki:

Alla Toowdo O daali: (Muhamadu wonah baaba hay gooto e mon, kono kay ko o nelaado Alla e timmoode Annababe...). [Simoore Ahjaab aaya 40] - Nelaado yo kisal won e makko maaki. "Ko miin woni timmoode Annabaabe annabi aratah caggal am" Abu Daawuuda e Tirmiji e wobbe kabri mbo.

Naamnal 24: Hol ko woni kaawis ?

Jaabawol: Duum woni kala ko Alla totti annabaabe tawa ina seeki aada ngam hollude goonɗude be, yeru:

Seekeneede lewru wonande Nelaado yo jam e kisal ngon e makko.

- Seekeneede maayo wonande **Muusaa** yo jam e kisal ngon e makko, e yoolde Fir'awna e konuuji makko.

Naamnal 25: Hobe ngoni Sahabaabe ? Mbela heden njidi be ?

Jaabawol: Sahaabe woni: Kawruɗo e Nelaado o goonɗani mbo o maayi e islaam.

Heden njidiibe heden ñemmba be, kambe buri moyɗude e yimbe he caggal Annabaabe.

Buri moyɗude e mabbe ko: Lomtinoobe naya be:

Abu Bakri yo weluya Alla won e makko.

Umar yo weluya Alla won e makko.

Usmaan yo weluya Alla won e makko.

Aliyyu yo weluya Alla won e makko.

Naamnal 26: Hobe ngonni yummuu juulbe ?

Jaabawol: Been ngonni suddiibe Annabi.

Alla toowdo o daali: (Annabi buri haandude e goonjdube be e pittaali mabbe, suddiibe makko ko yummi-raabe mabbe). [Simoore Ahjaab: aaya 6].

Naamnal 27: Hol ko woni hakke Besngu Muhamadu e dow men ?

Jaabawol: En njidatbe keetnenbe e fiyakuuji men, ngañen añbebe, mbaasen burtinde e mabbe, besngu Nelaado woni suddiibe mak- ko e bibbe makko e juulbe jeyaabe Haasim e bibbe Muddalibi.

Naamnal 28: Hol ko waddii en e dow hilifaabe juulbe ?

Jaabawol; Waddi men e mabbe ko hormaade be, e nanande be e doftaade be sibe ngoo- paani, e waasde yaltude e mabbe, e ñaagana- be e laabande be deedi ko suudi e ko feefii .

Naamnal 29: Hol ko woni galle juulbe ?

Jaabawol: Aljanna, Alla Toowdo O daali: (Pellet Alla ina naatna been goonjdinbe be ngolli golle moyye aljannaaji di caatli ndogata les majji...). [Simoore Muhamadu : 12]

Naamnal 30: Hol ko woni galle heefereebe ?

Jaabawol: Yiite Alla daali: (Ndeenee(kulee) yiite nge kubbam mum woni yimbe e kaaye nge heblanaama heefereebe 24). [Simoore Baqara aaya: 24]

Naamnal 31: Hol ko woni kulol ? Hol ko woni njoorto ? Hoko woni daliil mum ?

Jaabawol: Kulol woni: Hulde Alla e lebte makko.

Njoorto: woni tijaade baraaje Alla e yaafaawuyo e yurmeende makko.

Woni daliilu mum ko: Daalol Alla: (Been ñaagatoobe hobe dabbira joom mabbe jokkorgal, hombo e mabbe buri ballaade, hobe njoorto yurmeende makko hobe kula lebte makko, pellet lebte joom ma ko deeneteede 57). [Simoore Al Israa'i: aaya 57]
Alla toowdo O daali : (habru jiyaabe am, pellet ko miin woni jaafatoodo jurmotoodo⁴⁹. e pellet wonde lebte am de ngonni lebte muusde 50). [Simoore Al Hijri: 49, 50]

Naamnal 32: Jan̄ta yogo e inde e sifaaji Alla Toowdo O ?

Jaabawol- Alla, Joomiraado, Jurmotoodo, Nanoowo, Ji'oowo, Ganndo, Jedoowo, Guurdo, Mawdo.... e ko wonah dum e inde e sifaaji burdi toowde.

Naamnal 33: Firtu de inde ?

Jaabawol- Alla: Woni deweteedo e **goonga**, kanko tan O alah denndadiijo.

Joomiraado: woni tagdo, jeydo, garsaginoowoo (jedoowo), jiilooowo, kanko tan, senaare woodanii Mbo.

Nanoowo: woni mbo nande makko piilti kala huunde, hombo nana kala sawtuuji, kodi ceerti ko fof.

Ji'oowo: ji'oowo kala huunde, hombo yi'a kala huunde, foti nde famdu wollo nde mawnu.

Ganndo: woni mbo ganndal mum fiiltii kala huunde, foti ko ka benni wollo ko wona, wollo ko arata.

Jurmotoodo: woni mbo yurmeende makko yaajani kala ko taga, e kala ko wuuri, kala jiyaabe e tagaabe ngoni ko e les yurmeende makko.

Jedoowo: woni jedoowo arsaqina **denndaangal** tagoore ummaade e yimbe e jinneeji e denndaangal daabeeje.

Guurdo: woni guurdo mbo maayatah, tagoore nde fof noon maayat.

Mawdo: woni mbo timmal e manngu fof woodani e nder sifaaji makko e inde e golle makko.

Naamnal 34: Hol ko waddii en e dow annudube juulbe ?

Jaabawol: En njidatbe, nduttaden e mabbe ko faati e naamne e joljole sariyankooje, en kaalatah e mabbe si wonah ko yoodi, kala kaaldo e mabbe ko yoodaani, o wonaani e laawol.

Alla Toowdo O daali: (Alla ina bamta been goongdinbe ummaade e mon, e been tottaabe ganndal darajaaji, Alla ko kumpatiido ko mbadaton ko). [Simoore Al Mujaadalati aaya 11]

Naamnal 35- Hobe ngoni Waliyaabe Alla Toowdo O ?

Jaabawol: Been ngoni goonɗinbe hulbe Alla.

Alla Toowdo O daali: (ko noon waliyaabe Alla kulol woodanaani be te be cunataako 62. been goonɗinbe be ngoni hulbe Alla 63). [Simoore Yuunus: 62-63]

Naamnal 36- Mbela iimaan ko bolle e golle ?

Jaabawol: Iimaan ko bolle e golle e fiɓnde.

Naamnal 37: Mbela iimaan ina beydo ina usto ?

Jaabawol: Goonɗinde ina beydoro doftaare ina ustoru goopol.

Alla Toowdo O daali: (tigi tigi woni goonɗinbe ko, been be si Alla janɗaama berde mabbe kula, si aayeeje Alla njanɗaama e dow mabbe, de beydabe goonɗinde, hobe mbakkilo e joom mabbe 2). [Simoore Anfaali: 2]

Naamnal 38: Hol ko woni moyyinde ?

Jaabawol: Woni de ndewata Alla, ellee hada mbo yi'a, si a yi'aani mbo, pellet hombo yii ma.

Naamnal 39: Ndey golle njabate ka Alla Ceniido O ?

J- Golle ina njabe e dow sardeeji didi :

- 1- Side ngoni laabde ngam Alla.
- 2- Si de ngonii e Sunna Nelaado.

N- 40: Hol ko woni wakkilaade e Alla ?

J- Duum woni tuugnaade **he Alla ko fa'ti** e foodde nafaore e duɗde lorla, wondude e nanngude e sababuuji.

Alla Toowdo O daali: (kala bakkaliido e Alla, o yonii mbo..). [Simoore Dalaqi: 3]

(Hasbuhu) woni o yonii mbo.

N- Hol ko waddii e yamirde ko moyyi e hadde ko boni ?

J- Ko moyyi: woni yamirde kala doftaare Alla, ko boni: woni hadde kala ko

woni goopol Alla Teddufo O.

Alla Toowdo O daali: (on ngoni burbe moyyude e leyyi jaltinaadi ngam yimbe, hodon njamira moyyere hodon kada bonannde hodon ngoonjdina Alla..). [Simoore Aali Imraana aaya 110]

N 42: Hobe ngoni yimbe sunna e dental ?

J: Ko been wonbe e ko Nelaado wonno e Sahabaabe makko ka bolle e balle e fibnde.

Be inniraama yimbe sunna ngam rewdebe sunna nelaado, be ngoppi bida.

Dental (aljamaa'a): be inniraama noon sabu renndude be e goongo be ceertaani.

Feccere: Fiqhu.

N1 : Anndin laabal ?

J: Laabal woni bamtude tayre, e iwde sobe.

Laabal sobe woni: nde juuldo ittata sobe e banndu makko e comci makko e nokku do o juulata do.

Laabal tayre : wonirta ko sallige wollo lootngal janaaba, tawa ko e ndiyam keelalam, wollo taamaamuyo, wonande oon mbo daña- ñii ndiyam, wollo o ronki dam huutoraade.

N- Hol no labbanirten sobe jando e men ?

J- lootirde mbo ndiyam haa mbo laaba.

Tawi ko rawaandu mettii noon dum lootete laabi jeedidi gadanel ngel ko leydi labbanirte.

N- Hol ko woni bural sallige ?

Nelaado yo kisal won e makko maaki: "Si maccudo juuldo sallagiima" wollo "goonjdindo" o lootii yeeso makko; yaltat e yeeso makko kala goopol ngol o ndaarduno gite makko wondude e ndiyam, wollo e sak- ket tobbere, si o lootii juude makko; yalta e juude makko kala goopol ngol juude makko njawlatono

wondude e daam ndiyam, wollo e sakket tobbere ndiyam- si o looti koyde mum; yaltat kala goopol ngol koyde mum njahno wondude e daam ndiyam, wollo e tobbere sakkatiinde, haa o yalta hombo laabi e bakkatuuji". Ko Muslim habri mbo.

N 4: Hono calligirtoomi ?

jaabawol:-Lootde newe juude laabi tati.

Ngufyada, corbinada, piibtada laabi tati.

Wofyaade woni: wuufde ndiyam ndillinaa dam ngukkitaam dam.

Sorbindaade woni: Foodirde ndiyam henndu faade nder hinere e junngo ñaamo.

Fiiptada: duum woni yaltinde ndiyam e hinere caggal sorbinaade ko junngo nana noon mbaadrata.

Refti lootaa yeeso laabi tati.

Refti lootaa juude laabi tati haa heba mirfaqqeeje.

Refti moomde hoore kuccitina juude ma nduɗtinaade, mooma noppi.

Refti lootaa koyde ma haa kolbuli laabi tati.

Ko dum buri timmude, dum tabati ummaade e Annabi e hadisaaji Bukaari e Muslim, Usmaan e Abullaahi Ibnu Jeydi kabriidi. Tabati kadi e Bukaari e wobbe:" Nelaado sallagiima laawol laawol, o sallagiima kadi laabi didi didi" duum woni: hombo lootatno kala tergal e terde sallige laawol wollo laabi didi.

N 5: Hodi ngoni farillaaji sallige e limoore majji ?

jaabawol:- Diin ngoni di sallige juuldo sellatah si o accii gootel e majji.

1- Lootde yeeso ina e duum noon wufyaade e sorbinaade.

2- Lootde juude haa mirfaqqeeje(cobbuli).

3- Moomde hoore ina jeya e duum noon noppi di.

4- Lootde koyde haa heba kolbuli.

5- Rewandirde hakkunde terde, nde o lootata yeeso, refti juude, refti moomde hoore, refti lootde koyde.

6- Jokkondirde: duum woni salligaade e waktu jokkondirfo, ko aldah e seerndude haa terde cojja.

Hono nde o salligto feccere sallige, o timmi- na e waktu godfo, sallige makko sellatah.

N6: Hodi ngoni sunnaaji sallige e limoore majji ?

jaabawol:Sunnaaji sallige: Diin ngoni di juulfo wadata, o heba baraaje beydiide, si o acciide; o alah bakkaat, sallige makko selli.

1- Wiide bismillaahi.

2- Soccaade.

3- Lootde newe.

4- Jaartude pedeeli.

5- Lootngal dimmal e tatabal wonande terde de.

6- Fudforaade ñaamo.

7- Innude Alla caggal salligaade. " mbeda seedo deweteedo e goongo alah si wonah Alla, kanko gooto, denndadiijo alanaa Mbo, mbeda seedo Muhamadu ko Nelaado Alla".

8- Juulde darde dide caggal duum.

N- Limtu pirtooji sallige.

jaabawol:- Ko yaltiri gootel e jaltirde dide deen (ngoni ndewaagu ngoraagu) e kuutol , foti ko e coofe wollo doodi wollo henndu.

Daanaade wollo haangeede ma fekkorde.

Ñaamde teew ngeloobo.

Memtaraade kaake ma wollo dote ma, tawa junngo ko aldah e heedo.

N 8 - Hol ko woni taamaamuyo ?

jaabawol:- Taamaamuyo woni: huutoraade leydi e ko wonah leydi ko woni e dow leydi, si ndiyam ronkaama wollo dam hora huutoree -de.

N9- Hono taamorto-daa ?

Jaabawol: Fiydi leydi fiyannde wootere, nder newe juude, e moomde yeeso, e ko banngi e newe, laawol gootol.

N10- Hodi ngoni pirtooji taamamuyo ?

Jaabawol: Denndaangal ko firtata sallige ina firta taamaamuyo.

Si ndiyam dañama.

N 11- Hol ko woni Kuffeeje? E mbela hode moome e dow majje ?

Jaabawol: Kuffeeje ngoni: Ko boornatee e koyde tawa ko nguru.

Kawaseeje ngoni: Ko boornate e koyngal tawa wonah nguru.

Ina sarayina moomde e dow majje gaa e lootde koyde.

N- Janŋa ko woni ñeeñal e moomde e Kuffeeje.

jaabawol: Newnande e hoybinande jiyaabe be, haa teenŋi noon e yontaaji buubol e dabbunde e datngal, yonto cattoowo boorde kuffeeje.

N 4 -Ko woni sardeeji cellal moomde e Kuffeeje ?

Jaabawol:

- 1- Nde o boornoto kuffeeje de e laabal, duum woni boornaade de caggal sallige.
- 2- Nde kuffeeje de ngonata laabde, dagataa- ko moomde e cobde.
- 3- Nde de ngonata cuurooje nokku parlaado lootde mbo e nder sallige.
- 4- Nde moomgol ngol wonata e yonto dottaa- do, wonande ñiibdo mbo wonah datniido: ñalawma e jemma, tawi ko datniido: ko balde tati e jemmaaji majje.

N- Hol ko woni mbaadi(sifa) moomgol e kuffeeje ?

jaabawol: Mbaadi moomde woni: Nde o wadata pedeeli makko leppiniraadi ndiyam e dow pedeeli pele koyde mum o rewnade haa e korle makko, o moomra koyngal ñaamal junngo mum ñaamo, nana ngo ne junngo mum nana, o seernda pedeeli makko si o moomi o firlataako.

N- Hol ko bonnata moomgol e kuffeeje ?

Jaabawol:

- 1- Gasde yonto moomgol, dagaaki moomde e kuffeeje caggal gasde yonto moomgol ngol sariya dotti, ñalawma gooto e jemmo mum wonande ñiibdo e balde tati wonande datniido.
- 2- Boorde kuffeeje de si boorniido kuffeeje booriide wollo o boori heen gooto moomgol mum boni.

N-16- E ko woni maana juulde ?

Jaabawol: Juulde ko rewerirde Alla konngudi e golle keeriide, fuddorteende habbirde, gasnirteende silminde.

N17- Hol ko woni ñaawoore juulde ?

Jaabawol: Juulde ko farilla e kala juuldo.

Alla Toowdo O daali: (pellet juulde ko farilla e dow goonjɗinbe e yonto dottaado103). [Simoore Nisaa'i aaya:103].

N18- Hol ko woni ñaawoore accude juulde ?

jaabawol:- Accude juulde ko kefeeru, Nelaado maaki: " Woni aadi hakkunde men e mabbe ko juulde, kala gaccudo nde o woni keefeero". Ko Ahmadu e Tirmiji e wobbe kabri mbo.

N19- Hono foti juuldee mbaadi e juuldo e nder jemmo e ñalawma ? Hono foti limoore darde kala juulde ?

Jaabowol: Ko juuldee joy (jowi) e kala ñalawma e jemmo mum, juulde subaka darde dide, e tiisbaar darde nayi, e juulde takkusan darde nayi, e juulde futura darde tati, e juulde geey'e darde naye.

N20: Limtu sardeeji juulde ?

Jaabawol:

- 1- Islaam nde sellantah e keefeero.
- 2- Hakkille; nde sellantah e kaangaado.
- 3- Hebtinde, juulde sellantah cuklel ngel hebtinaani.
- 4- Anniyaade.
- 5- Naatde waktu juulde.

6- Laabde e tay're.

7- Laabde e sobe.

8- Suurde awra.

9- huccitde huccatirde (qibla).

N 21: Limtu jookli juulde ?

Jaabawol:- kodi sappo e nayi, hono no ardira nih:

1- Daraade e farilla wonande kattando.

Habbirde habbiraandu harmanirdu, ko duum woni wiide: Allaahu akbar.

Janngude Faatiha.

Rukuu'u, o fortat keeci makko o wada hoore makko ina heen fotondiri.

Bamtaade e rukuu'u.

Fotandirde hada woni dariido.

Sujjude, e hubinde tiinde makko, e hinere makko, e koppi makko, e cebe pefeeli makko ka nokku sujuudu makko.

Bamtaade ummaade e sujuud.

Joodaade hakkunde cujjande dide de.

Woni sunno ko de o jodoto hombo werti koyngal nanal ngal, o darna ñaamal ngal, o huccina ngal Qibla (huccatirde.)

Deeyde, duum woni deeyde e kala jookdu golleyankeeru.

Tahiyaade sakkatiinde.

Joodonaade duum.

Calminaali didi: 'Dum woni nde o wi'ata laabi didi " assalaamu aleykum wa rahmatullaahi wa barakaatu hu".

Rewandirde doosde de- hono no kaalduno den-, si o sujji ko adi rukuu'u hombo tewi (teyi) juulde mum boni, tawi o yejjit wadfiimo mbo ruttaade e rukuu'u he, refti o sujja.

N-22: Jan̄ta bad̄diidi e juulde ?

J- Bad̄diidi juulde ko jeetati garooji di:

- 1- Kabbiraali di ngonah habbiraandu harmanirdu.
- 2- **Wi'de**: sami'allaahu liman hamida hu, wonande imaam e teeldufo.
- 3- **Wi'de**: rabbbana walakal hamdu.
- 4- **Wi'de**: subhaana rabbiyal ajiim. laawol gootol e rukuu'u he.
- 5- **Wi'de**: subhaana rabbiyal aala. laawol gooto e sujuud he.
- 6- **Wi'de**: " rabbigfir lii" e hakkunde sujuudaaji diidi di.
- 7- Tasahhud gadana o.
- 8- Joodonaade Tasahhud gadana o.

J23: Hodi ngoni sunnaaji juulde ?

J- Kodi sappo e go'o sunna, hono ko arata ko:

- 1- Wiide caggal habbiraandu harmanirdu:" subhaanaka allaahumma wa bi hamdika, wa tabaaraka ismuka, wa ta'aalaa jadduka, wa laa ilaaha gayruka" nde ñaagunde honde innire ñaagunde udditinaade.
- 2- Moolaade.
- 3- **Wi'de** bismillaahi.
- 4- **Wi'de**: Aamiin.
- 5- Janngude simoore caggal faatiha.
- 6- Bannginde jan̄de wonande imaam.
- 7- **Wi'de** caggal yettude:" mil'u samaawaati, wa mil'ul ardi, wa mil'u maa shiita min sey'in baadu".
- 8- Ko beydii e subahinaade ka rukuu'u. duum woni subahinaade dimmere e tatabere, e ko beydi duum.
- 9- Ko beydi e subahinaade ka sujuudu.
- 10- Ko beydi e laawol e konggol hakkunde sujuddaaji diidi di "rabbigfir lii".

11- Juulde e koreeji mbo kisal woni e mum, ka tahiyagol cakkiti ngol, e ñaagaade caggal duum.

Nayabel: Sunnaaji golle, hodi innire mbaadiiji:

1- Bamtude juude wondude e habbiraandu harmanirdu.

2- E saanga rukuu'u.

3- E saanga bamtaade e hembro.

4- E leesdinde de caggal duum.

5- Fawde ñaamo e dow nano.

6- Ndaarde e nokku sujuudu.

7- Seerndude hakkunde pele makko tawa hombo dari.

8- Tamirde koppo makko juude makko, ceertude pefeeli ka rukuu'u, e fortude keeci mum.

9- Newnude terde sujuudu e leydi, e socondirde de e nokku sujuudu.

10- Wodfandirde ceemle makko e banngeeki mum, e reedu mum gaa e bu'e makko, e bu'e makko gaa e korle makko, e seerndude de e koppo makko, e darnude pele makko, e wafde nder pefeeli makko e leydi tawa hodi ceerti, wafde juude makko tolnde balabe makko hofde mberti tamdo pefeeli.

11- Wertude e jonnde hakkunde sujudaaji, e tahiyya gadana o, e joodoraade rotere e dimmere he.

12- Fawde juude e bu'e tawa hofde mbertaa mobbondirdo pefeeli hakkunde sujuddaaji didi di, ko hono noon kadi e taahiyaade nde, kono tan o hofat jungo mum ñaamo ciwatel e rewndu heen, o feggina wordu makko e hakkundeeru ndu, o jooporo joopordu ndu saanga jikru.

13 - Yeccitaade ñaamo e nano saanga cilmingol.

Naamnam 24: Limtu bonnooji juulde ?

J-1 Accude doosgal wolla sardi e sardeeki juulde.

Haalde tawa ko aan welaa(teyi)

3 - Ñaamde wollo yarde.

4 - Dille keewde dewandirde.

5- Accude ko waddi e badfiidi juulde tawa ko aan teyi.

N- 25:Hono juuldo juulirta ?

J- Hono juulirte:

- 1- Nde o huccitta huccatirde e banndu makko fof, ko aldah e ooñaade wollo yeccitaade.
- 2- Refti o anniyo juulde nde o yidi juulde nde e bernde makko, ko aldah e wowlude anniya o.
- 3- Refti o habbira habbiraandu hormanirdu, o wiya:(Allaahu akbar) o bamta juude makko haa tolno balabe makko, saanga kabbirgol.
- 4- Refti o fawa newre junngo makko ñaamo e dow junngo makko nano, fawa dow bernde.
- 5- Refti o uddintino o wiya: " Aan Alla wodfondiram e goopi am hono no ngoddonirda hakkunde funnaange e hirnaa- nge, Aan Alla labbinam e goopi hono no comcol danewol labbanirte e tuundi, Alla lootanam e goopi am ndiyam e galaas neesre".

Wollo wiya:"Senaare woodaniima aan Alla e jettooje Ma, barkanii innde Ma, toowii soobe ma, dewateedo mbo wonah aan alah.

- 6- Refti o moolo o wiya: " Mbeda moolo e Alla e bone seydaane diddaado e yurmeende". Refti o wiya bismillaahi o jannga Faatiha o wi'a: (mi fuddoriima innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinnde e yurmeende heewnde heeriinde 1. Denndaangal jettooje ngoodanii Alla Joom binnde 2. Joom yurmeende heewnde huftadinnde joom yurmeende heewnde heeriinde 3. Joom ñalawma njobdi 4. ko aan min ndewata, ko aan min mballinto 5. Feewnu amen e laawol pooccingol 6. Laawol been be neeminnda e dow mum en, be ngonah tikkanaabe, be ngonah majjube 7. [Simoore faatiha 1-7]

Refti o wiya: aamiin duum woni yo Alla jaabo.

- 8- Refti o jannga ko newanii dum e Quraana, o juutna e juulde subaka.

Refti o rukya: duum woni turde keeci makko ngam mawninde Alla, o habbira nde o ruky'ata nde, o bamta juude makko haa tolno balabe makko, woni

sunna ko nde foottata keeci makko, o wada hoore makko tolnooki, o fawa juude makko e dow koppi makko hombo woni carandirɗo pefeeli.

- 10 - O wi'a saanga rukuu'u:" senaare woodani Joom am toowɗo o) laabi tati, si o beydii: " senaande woodaniima aan Alla e jettoode ma, Alla yaafo mi' ina moyyi.
- 11- Refti o bamta hoore makko ummaade e rukuu'u biida: " Alla nanii jettudo mbo'o bamta juude makko haa tolno balabe makko, baaw baawo noon wiyatah (Alla nanii oon jettudo Mbo) kono o wiyata ko:" Joom am jettooje ngoodaniima"
- 12- Refti o wiya: caggal o bamtii juude makko: " Joom am jettooje ngoodaniima kebbinde kammuuji e leydi, e kebbinde ko kaajada e huunde caggal'.
- 13- O sujja sujuud gadana, o wiya saanga sujuudu: Allaahu akbaru" o sujja e dow terde makko jeedi : tiinde e hinere, e newe, e koppi, e cebe pele makko, o wodɗandira ceemle makko banngeeji makko, o wertatah jiraaje makko e leydi, o huccina ko"e pefeeli makko di qibla.
- 14- O wiya e sujuudu makko he: " Senaad woodanii jom am toowɗo" laabi tati, si o beydii: " senaande woodanii ma e jettooje ma, aan Alla yaafo mi" ina moyyi.
- 15- Refti o bamta hoore makko ummaade e sujuudu hombo wiya:" Allaahu akbaru".
- 16- Refti o joodo hakkunde sujuudaaji didi e dow fela mum nano, o darna felo makko ñaamo, o fawa junngo makko ñaamo e dow bu'al makko ñaamal, ko rewɗi e hofru makko, o tama hakkundeeru e siwtindu e rewɗu heen, o bamta jooportu saanga du"aaw, o wada cebam fefeendu makko wordu ndu ina cinndandiri e cebal fefeendu makko hakku- ndeeru hono feggere, o wada junngo makko nana ko wertiiingo pefeeli e dow bu'al mum nanal ko rewɗi e hofru makko he.
- 17- O wi'a e jonnde makko hakkunde sujjudaaji didi he: " Joom am yaafo mi, njurmodaa mi; **feewnan** am; yedam hebbito mi, okkaa mi aafiya".
- 18- Refti o sujja sujuudu dimmo hono gadana o ko wiyate ko e ko o gollate, o habbira saanga sujuudu makko.

- 19- Refti o ummo e sujuudu dimma o wiya:" Allaahu akbar" o juula darnde dimmere hono adanere nde, ko haalate e ko gollete, kono o janngatah du'aaw uddatirfo.
- 20- Refti o joodo caggal gasnude darnde dimmere o wiya:" Allaahu akbar" o joodo hono o joodorino hakkunde sujuudaaji didi di.
- 21- O jangga taahiya e nde jonnde, hombo wi"a: " Koofnaali ngoodanii e juuldeele e beldi, kisal yo won e ma Annabi e yurmeende Alla e barke makko, yo kisal won e amen e jiyaabe Alla moyyube be, mbeda seedo wonde dewateedo e goongo alah si wonah Alla, mbeda seedo Muhamadu ko ko macciudo Makko e Nelaado Alla, Alla juul e Muhamadu e koreeji Muhamadu, hono no njuuldufa e Ibraahiima e koreeji Ibraahiima, pellet aan ko a jetteteedo teddufo, barkin e Muhammadu e koreeji Muhammadu, hono no mbarkanirfa e ibraahiima e koreeji Ibraahiima, pellet aan ko a jettateedo teddufo, mbeda moolo e Alla lebte jahannama e lebte yenaande, e fitina nguurndam e fitina maayde, e fitina masihu e dajjaali". Refti o ñaago joom makko ko o yidi e nder aduna e laakara.
- 22- Refti o silmina e ñaamo makko o wiya:" assalaamu aleykum wa rahmatullaahi" e nano makko kadi o wiya noon.
- 23- Si juulde wonii tatabiire wollo nayabiire; o daroto do haadtirde taahiya gadana o; oon woni " mbeda seedo deweteedo e goongo alah si wonah alla, mbeda seedo wonde Muhammadu ko macciudo makko ko nelaado makko".
- 24- Refti o ummo ko o biido: " Allaahu akbar" o bamta juude makko haa tolno balabe makko e oon tuma.
- 25- Refti o juula e juulde makko ko heddii ko e juulde makko e sifa darnde dimmere nde, kono tan rabbadino e janngude faatiha".
- 26- Refti o joodiro rotore wootere, o darna felo makko ñaama ngo, o yaltina felo makko nana ngo les korlal makko ñaamal, o hubinda joodorde makko nde e leydi, o fawa junngo makko e dow bu'al makko hono sifa taahiya gadana o nih.
- 27- O jangga e nde jonnde taahiya o fof.
- 28- Refti o silmina e ñaamo makko o wiya: assalaamu aleykum wa rahmatullaahi" e nana makko hono noon.

26- ko kaalate e jikruuji caggal silminde e juulde ?

J- " Astagfirullaaha" (Alla mi yaafnimaa Ma)laabi tati.

- Allaahumma antassalaamu, wa minkassalaamu, tabaarakta yaa jul jalaali wal ikraami"Aa Alla ko aan woni kisal, ko e ma kisal ummoto, A barkanii Aan jom manngu e tddungal).

" Deweteedo alah e goongo si wonah aan, kanko gooto o alah denndadiijo, laamu woodanii mbo, jettooje ngoodanii mbo, ko o kattando kala huunde, Aan Alla alah kadoowo ko tottirɗa, alah okkiroowo ko kaɗɗa, laa yanfa'u jal jaddu wa minka al jaddu.

" Deweteedo alah e goongo si wonah Alla, kanko gooto denndadiijo alanaa mbo, laamu woodanii mbo, e jettooje ngaadanii mbo, ko o kattando kala huunde, feere alah cemmbe ngalah si wonah e Alla, deweteedo alah si wonah Alla, min ndewatah mbo wonah makko, neema e bural ngoodanii mbo woodanii mbo mantoore burnde moy'yude, dewateedo e goongo alah si wonah alla, min labbinanii mbo diine hay si heefereebe ngañi.

" subhaanallaahi, capande tati e tati laawol".

alhamdulillah, capande tati e tati laawol".

" Allaahu akbar" capande tati e tati laawol.

Refti o wiya e timmirde teemedere: " Dewateedo e goongo alah si wonah Alla, kanko gooto denndadiijo alanaa mbo, woodanii mbo laamu woodanii mbo jettooje, ko O kattando kala huunde".

O jangga simoore Ikhlaasi e maw'uujatayni laabi tati caggal juulde fajiri e futuro, laawol gootol caggal juulde juuldeele godde de.

o jangga aayatal kursiyyu, laawol gootol.

N- 2 : Hol ko woni sunnaaji rawaatib ? Hol ko woni bural majji ?

J- Darde dide ko adi fajiri.

Darde nayi ko adi tiisbaar.

Darde dide caggal tiisbaar.

Darde dide caggal futuro.

Darđe díde caggal geey'e.

Bural majje: Annabi maaki : " kala juuldo e ñalawma e jemma sappa e didi darnde e gattal (welamma), Alla mahana mbo galle ka aljanna" Habri mbo ko Muslim e Ahmadu e wobbe.

N 28: Hombo buri moyyude e ñalawmaaji yontere nde ?

J- Ñalawma aljuma, Annabi yo o his maaki: " Pellet ina buri buri moyyude e ñalawmaaji mon ko aljuma, ko e hembo Aadama taga; ko e hembo o tama, ko e hembo woni wuttaa- ndu, ko e hembo denyaare woni, kebbine heen juulde sabu juulde mon ina hollee mi". O wii: be mbii aan Nelaado Alla hono golle amen kollirte ma, aan a rappi ? O maaki: " Alla tedduo O, O harminii e leydi balli annabaabe"(duum woni leydi ñaamatah balli mabbe). Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N 2 : Hol ko woni ñaawoore juulde juma ?

J- Ko farilla toddiido e kala juuldo gorko kellifaado kakkildo ñiibdo.

Alla Toowdo O daali: " eehey mon goonjinbe, si noddinaama (eeraama) faade e juulde ñande juma, njahe njuuloye, ngaccon njeeygu, duum de buri moyyande mon si on ngonii anndube" -[Simoore Munaafiquun : 9].

N 30: Hono darđe juulde aljuma poti ?

J- Limoore darđe juulde juma ko díde, almaami o ina feññina heen ko jangata ko, ko adii duum noon o wadat kudbaaji (jeewte) didi ganndaafi.

N 31: Mbela ina dagii luutndaade juulde juma ?

J- Luutndaade juulal juma dagataaka si wona ngantu sariyanke wooda, ittaama e Annabi yo o his, konngol makko: " kala gaccudo jumaaji tati welsindaare di, Alla muura bernde makko". Ko Abu Daawuuda e wobbe habri mbo.

N32: Janja sunnaaji juma ?

Jaabawol-

1- Lootaade.

2- memde uuranteeri.

- 3- Boornaade comci burdi moyyude.
- 4- Habbirde faade ka misiida(jama, juulirde).
- 5- Hebbinde juulde e Nelaado.
- 6- Janngude simoore Kahfi.
- Yahrude koyde fa'de misiide (juulirde).
- 8- Ebbinde waktu jaabateedo ñaagunde.

33- Janṭa bural juma ?

J- Ittaama e Abdullaahi Ibnu Umar yo Alla welebe, wonde Nelaado maaki: "Juulde dental buri juulde gooto noogaas e jeegom daraja". Ko Muslim habri mbo.

N"34- Hol ko woni kulol e nder juulde ?

J- Duum woni tawnude bernde, e deeyde terde e nder juulde he.

Alla Toowdo O daali: (ko goongo, malaama been goonḍinbe 1) 'Been huloobe wondude e yankinaare e nder juulde mabbe 2). -[Simoore Muuminuun 1, 2-]

N 35- Anndin Askal ?

J Duum ko hakke badḍiido e jawdi keeriindi wonande dental keeringal e yonto keeriido.

Duum ko doosgal e doosde islaam, ko sadak badḍiido hombo jagge(itte) e galo, mbo totte baasdo,

Alla Toowdo O daali: (Tottire askal) -[Simoore Baqara: 43-].

N36: Hol ko woni sadak jid'aado.

J- Oon woni mbo wonah askal, yeru: Hono sadak e yeeso waawngo wonde fof, e jeese moyyere e kala waktu.

Alla Toowdo O daali: (Nafqe e laawol Alla) -[Simoore Baqara aaya 1 5-]

N 3 : Anndin ko woni koorko ?

J- Duum woni rewirde Alla nanngude hoore mum, e tayooji koorko, gila

yellitaade fajiri haa naange muta, wondude e anniya, ko dum nooneji didi:

Koorko mbaaddiiko: Hono hoorde lewru koorko, duum ko doosgal e doosde Islaam.

Alla Toowdo O daali: (Eehey mon goonjinbe, koorko farlaama e mon, hono no ko farlirano e been adiiibe mon, ngam kulol 183) [Simoore Baqara: 183].

E koorko ko wonah waddiiko: Hono hoorde altine(altineere) e alkames(alkamesaare) kala yontere, e hoorde balde tati kala lewru, buri heen moyyude ko ñaldi daneegi(13, 14, 15) e kala lewru.

N 38- Janja bural hoorde lewru koorko ?

J- Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo, wonde Nelaawo wii: " Kala koordo lewru koorko hombo goonjini hombo fawii e Alla: o yaafe ko adii ko e bakkatuuji makko". Ko ko hawra e mum.

N " 3 : Janja bural koorko gattal ko wonah e lewru koorko ?

J- Ittaama e Abi Sa'iid Al Kudrii yo Alla wele mbo o wii: Nelaado maaki: " Alah maccudo koorowo ñalawmo e laawol Alla, si wonah Alla woddina yeeso makko e oon ñalawma duubi capande jeedidi". Ko ko hawra e mum.

- Woni maana capande jeedidi ndunngu ko capande jeedidi hitaande.

N 40 : Janja yoga e bonnooji koorko ?

J 1- Ñaamde wollo yarde tawa ko aan welaa(teyi).

2- Tuutre tawa ko aan teyi.

3- Murtude duum woni yaltude islaam.

N41- Hol ko woni sunnaaji koorka ?

J- Yaawde humtaade.

2- Wayraade(hejjaade) e leelnude mbayra ka.

3- Beydude golle moyyere e dewe Alla.

4- Wi'de koordo si o yattaama: Miin ko mi koordo.

5- Du'aade saanga kumto.

6- Humtaraade gedde kecce, wollo tamarooje, si o hebaani yo o humtoro ndiyam.

N42- Anndin ko woni Hajju ?

J- Hajju woni: Rwirde Alla Toowdo O huccitde suudu makko hormaandu ndu golle keeriide e yonto keeriido.

Alla Toowdo O daali: " Woodanii Alla e yimbe he, hajjude ka suudu wonande oon kattando(baawdo), kala jedduo noon pellet Alla ko jondaniido gaa e winndere he. [Simoore Aali Imraana: aaya].

N 43- Limtu doosde hajju ?

J-1- Harminde.

2- Daraade Arafa.

3- Wangaade banngagol ifaada.

4- Yaade hakkunde Safa e Marwa.

N 44: Hol ko woni bural Hajju ?

J- Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo, o wii: mi nanii Nelaado ina wi'a: " kala kajjudo o wadaani ko boni o faasaqina- ni o ruttoto hono no ñalawma mbo yumum jibinnoo mbo nih". Ko Bukaari e wobbe kabri mbo.

" Hono ñalawma mbo yumumko jibani mbo" duum woni o alah bakkaat.

N 45: Anndin Umra ?

J- Umra woni rewruude Alla **fa'ndaade** suudu ndu e mbaadi golle keeriide e kala waktu.

N36: Limtu doosde Umra ?

J-1- Harminde.

2 - Wangaade ka suudu to.

3 - Yaade hakkunde Safa e Marwa.

N 4 : Hol ko woni Jihaadi e laawol Alla ?

J - Ko duum woni tottirde tampere e yaajee- nde ngam islaam e duñcande islaam e yimbe mum, wollo habaade gaño islaam e koreeji mum.

Alla Toowdo O daali: (mbaadire jihaadi e jawdeele mon e pittaali mon e laawol Alla he, ko duum buri moy'an- de on, si on ngandii) [Simoore Tawbati: aaya 44].

.....

Feccere daartol Nelaado.

N 1: Hol ko woni Asko Annabi men Muhamadu ?

Ko Muhammadu biy Abdullaahi, biy Abdul Muddalibi, biy Haasim, Haasim noon ko e mum Quraysi ummi, Quraysi ko e Aaraboobe ummii, Arab en ko e Ismaa'iil biy Ibraahiima ngummi, kisal e jam yo won e Annabi men,

N 2: Hono yummum Annabi men wi'a te ?

J - Aaminatu Bintu Wahabin.

N 3 : Ndey baaba makko maayi ?

J - Baaba makko maayi koto madiina hombo e reedu yumma makko.

N 4: Ndey Nelaado jibina ?

J - E hitaande Niibi, ñalnde altine e lewru gammu (mawlid).

N 5 : E hondi leydi o jibina ?

J - Makka.

N 6 : Hobe muynini mbo e hobe nehi mbo ?

J - Ummu Aymana.

- Suwaybata mbo bappa makko Abu Lahab jogino.

Halimatu Assaadiya.

N : Ndey(mande) neene makko maayi ?

J - Oon maayi hombo yaara e duubi jeegom, Taano makko Abdul Muddalibi nehi mbo.

N 8 : Hombo jogii mbo caggal Abdul Muddalibi ?

J - Taano makko Abdul Muddalibi sankii ko hombo yaara e duubi jeetati, bappo makko Abu Daalib jogitii mbo.

N : Ndey o ñannadii e bappo makko faade Saam ?

J - O ñannadino e oon ko de o hebi duubi sappo e ñidi.

N 10 : Honde wonno ñatngal makko ñimmal ?

J - Ngal wonno nde o ñanni ngam jularaade jawdi Kadija, nde o arti o resi mbo, hombo yaara e noogaas e joy(jowi) hitaande.

N 11: Ndey Quraysi en mahtii Kaaba ?

J - Nde o hebi duubi capande tati e joy, Quraysi en mahtii Kaaba.

Be ñaawndi mbo kobe luuri ko hakkunde mabbe ño haayre baleere nde foti faweede, o wadi nde e comcol, o yamiri kala leñol nde jaggata e cebam comcol he, be ngonnoo ko ley yi nay, nde bamtinde e nokku mayre, O fawrinde junngo makko.

N 12 : Hono duubi makko potno nde o nela nde ? Faade e hobe o nelaa ?

J - O hebno ko duubi capande nay, o nela e yimbe he fof, ngam weltinde e jeertinde.

N 13- Honde huunde Wahyu o adari?

J - Koydol goonjungal, o yi'ataana huunde e koydol si wonah nde laato hono peral fajiri.

N 14: Hono o waano ko adii wahyu ? Ndey wahyu adii tellaade e makko ?

J- Tawi ko hombo rewa Alla ka wimmba Hiraa, hombo heblantono mbo.

Wahyu tellii e makko hombo to wimmba hombo rewa Alla.

N 15 : Hol ko adii tellaade e mum e Quraana ?

J- Daalol Alla Toowdo O: (Janngu e innde Joom ma Oon tagdo 1. Tagdo neddo ummaade e heddere 2. Janngu e Joom ma burdo teddude 3. Oon nganndanirdo kudol 4. Ganndindo neddo ko o anndah 5). [Simoore Alaqi 1- 5].

N 16 : Hombo idii goonjinde nelal makko ?

J- Tawi ko e worbe ko: Abu Bakri, tawi ko e rewbe ko Kadijatu biy Kuwaylidin,

tawi ko e sukaabe ko Aliyyu, tawi ko e halfaabe ko Jeydu biy Haarisata, tawi ko Maccube ko Bilaali eccopiyanke yo Alla welebe.

N 1: Hono noddaandu faade e islaam waano ?

J -noddaandu ndu wonno ko e mbaadi cuu- diindi ko wonata duubi tati, refti Nelaado yamira feññinde noddaandu ndu.

N 18 : Hono alhaali Nelaado e wondiibe makko mbaano caggal banginde noddaandu faade e islam ?

J - Heferbe be cattanii lorldude mbo kanko e juulbe be, haa o yamiri goonjinde be ferde faade to Najaasi to leydi Habasa.

Yimbe sirku ndenndi e lorldude Nelaado e wa- rde mbo, Alla reeni mbo, O fiiltari mbo Bappoa makko Abu Daalib ngam reena mbo e mabbe.

N 1 : Hombo maayi e hitaande sappabiire e neleede Muhamadu yo o his ?

J - ko Bappa makko Abu Daalib, e cuddiido makko Khadiija yo Alla welebe.

N 20 ndey royde e njabbu faade kammu wonno ?

J- Ko nde o dañi duubi capande joy, ndeen juuldeele joy de parla.

Royde woni: Ummaade Misiide hormaande faade Misiide Aqsa.

Nabbude woni: Ummaade Misiide Aqsa faade to kammu e Jaabi haadtirde.

N 21: Hono Nelaado noddiratno yimbe yaasi Makka ?

J - Hombo noddatno yimbe Daa'if, o hollira hoore makko ka teretaaji e ka yimbe ndenta- ta, haa yimbe Madiina ansariyankooobe ngari, be ngoonjini Nelaado, be coodandiri e makko wallude mbo.

N 22 : Hono foti duubi Nelaado wonno Makko hombo nodda ?

J - Duubi sappo e tati.

N 23 : Faade hoto Nelaado ferani ?

J - Ummaade Makka faade Madiina.

N 24 : Hono foti duubi o heddi Madiina ?

J - Duubi sappo.

N25: Hol ko farla e mum e sarioyaaji islaam ?

J- Askal, e koorko, e hajju, e jihaadi, e noddinaandu e ko wonah dum e sarioyaaji islaam.

N26 Hol ko buri himmude e gol wole makko ?

J- Wolde badri mawnde nde.

Wolde Uhdi.

Wolde Ahjaabi.

Wolde udditgol Makka.

N 2 : Hol ko sakkiti tellaade e Quraana ?

J- Daalol Alla Toowɗo O: (Kule ñalawma mbo nduttetedon e nder hembo faade Alla, refti gooto kala timminane njobdi ko faggino ko, kambe be tooñetaake hay dara 281) [-Simooore Baqara aaya: 281-].

N 28: Ndey Nelaado **sankii ? hono foti duubi makko **ngonnoo** ?**

J - O maayi e lewru Rabii awwal, e hitaande 11 ferga, hombo **yahratenoo** e capande jeegom e tati ndunngu.

N2 : Haal suddiibe Nelaado ?

J-1- Kadija biy Kuwaylid yo Alla wele mbo,

2- Sowdatu biy Jam'a yo Alla wele mbo.

3- Aa'isatu biy Abu Bakri yo Alla wele mbo.

4 - Hafsatu biy Umaru yo Alla wele mbo.

5 - Jeynaba biy Kujaymata yo Alla wele mbo.

6- Ummu Salamata biy Abi Umayyata yo Alla wele mbo.

7- Ummu HAbiibata Rmlata biy Abu sufyaana yo Alla wele mbo.

8-Juwayriyatu biy Haaris yo Alla wele mbo.

9- Maymuunatu biy Haaris yo Alla wele mbo.

10 - Safiyyatu biy Huyayyu yo Alla wele mbo.

11 - Jeynabu biy Jahsin yo Alla wele mbo.

N30: Hobe ngoni bibbe Nelaado worbe ?

J - Worfbre tata:

Al Qaasim, ko noon o soowrateno.

E Abdullaahi.

E Ibraahiima.

Rewbe be:

Faadimata:

Ruqiyata.

Ummu Kulsoom.

Jeynabu.

Denndaangal bibbe makko ko e Kadija yo Alla wele mbo, si wonah Ibraahiima, kambe fof be maayi ko adii mbo si wonah Faadimata oon maayi ko caggal makko lebbi jeegom,

31: Janŋa yogo e sifaaji taguyankooji Annabi ?

J- Ko o kakandiido e worbe o wonah dabbo o wonah toowdo, ko o daneejo jilludo bodewol, cukkudo waare, jaacdo gite, mawdo hunduko joom sukundu baleeru kurum, mawdo balabe, uurdo balngol e ko wonah di sifaaji tagu joodfi

N31: Hol ko Annabi accani leñol makko ?

J- O accariibe laawol danawol, jemma maggol ko hono ñalawma maggol, hay gooto selatah ngol si wonah o halko, o accaani moyyere si wonah o tinndini nde leñol ngol, wonah bone si wonah o jeertini mbo leñol ngol.

XXXXXXX.

N1: Janngu Faatiha pira mbo ?

J- Simoore Faatiha e tafsiir mum:

(En puɗɗariima innde Alla joom yurmeende heewnde huɓtadinde, joom yurmeende heeriinde wonande goonɗinbe. Denndaangal jattooje ngoodani Alla joom binnde 2. Joom yurmeende heewnde huɓtadinde joom yurmeende heeriinde wonande gooɗaɗinde. Joom ñalawma njobdi 4. Ko Aan min ndewata, e ko Aan min mballinto 5. Feewnu amen e laawol pooccingol 6. Laawol been be neeminɗa e dow mabbe, be ngonah tikkanaabe, be ngonah majjube). - [Simoore faatiha 1] -

Firo:

Simoore nde inniraama fatiha(udditirde) sabu ko kannde udditirte deftere Alla nde.

1 - (bismillaahi arrahmaani arrahiimi) ko e innde Alla puɗɗortoomi janngude Quraana, mbeɗa wallani Toowɗo mbeɗa barkinoro innde Makko .

(Allaahu) woni deweteedo e goongo, alah innirteedo nde innde mbo wonah Alla.

(Arrahmaani) jom yurmeende yaajannde kala huunde.

(Arrahiimi) joom yurmeende wonande goonɗinbe.

2- (Al hamdu lillaahi rabbil aalamiina 2) woni denndaangal nooneeje jattooje e timmal woodanii Alla bajjo O.

3 - (Arrahmaani arrahiimi) jom yurmeende yaajannde kala huunde, e joom yurmeende jokkunde wonande goonɗinbe.

4- (Maaliki yawmid diini 4) jeyɗo ñalngu darngo.

5- (Iyyaaka na'abudu wa iyyaaka nasta'iinu) Aan tan min ndewata ko aan tan min mballinto.

6- (Ihdina siraada al mustaqiima) ko duum woni peewal faade e islaam e sunna.

7- (siraada allajiina an'amta aleyhim gayril maghaduubi aleyhim wolaa daaliin)

laawol jiyaabe ma moyyube e annabaabe e rewbe e mabbe, ngol wonah laawol annasaara en e yahuudu en.

Ko sunno wiide caggal janngude faatiha wiide :(aamiin) duum woni yo Alla jab ñaagunde.

N 2: Jangu simoore jil jilati piraande ?

J- Simoore jil jila(dimmbere) e firo mare:

En puɗɗoriima e Innde Alla jo yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe

(Si leydi ndi dimmbaama dimmbagol mum 1. Leydi ndi yaltini ko woni ko e nder reedu mayri2. Nedɗo o wii hol ko ndi wonndi 3 Ñalnde darnga, de ndi haala kabaruuji mayri e ko waɗateno e mayri 4. Ndi wi'a ko Joom mayri wahyii ndi duum 5. Ñande heen, de yimbe be njalta hobe carii ngam be kolle golle mabbe 6. Kala golluɗo fotde gabbel jarra e moyyere o yi'a nde. Kala golluɗo fotde gabbel jarra e bonannde o yi'a nde 8). [Simoore jal jala : 1 - 8].

Firo:Firo:

- 1- Si leydi ndi dimmbaama dimmbere sattunde waɗoore ñalnde darngo.
- 2- Leydi ndi yaltini ko wonno ko e reedu mayri ummaade e yimbe maaybe e godɗum.
- 3- Nedɗo o wi'a hombo haawa: Hol ko ndi leydi dillata hondi dimmbo ?!
- 4- E oon ñalawma mawɗo leydi ndi haala ko waɗano e dow mayri foti ko ka boni wollo ko moyyi.
- 5 - Ko Alla anndini ndi O yamari ndi duum.
- 6 - (Ñalnde leydi ndi dimmbi, yimbe be njalta hobe ceerti ngam be ceedo golle mabbe6) e oon ñalawma mawɗo, mbo leydi ndi dimmba- to, yimbe be njalta e nokku haasboore, hobe ngonni dente ceertude, haa be ceedo golle mabbe debe mbaɗno ka aduna.
- 7- Kala golluɗo ko peesta ñuuñu tokoosu e golle moyye e diggere o yi'a de yeeso makko.

8- Kala golluɗo fotde duum kadi e bonannde, ma o yii duum yeeso makko.

N 3 : Janngu Simoore aadiyaati piraa nde.

J- Simoore aadiyaati e firo hende:

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

Alla woondiri e dogooji di sawtuuji berde majji ina nane. E kubbooji taasande 1. E Pawñatoodi golwole subaka. Di iirta heen punndi(sollaaru). Di ngona e hakkunde dente. Pellet nedɗanke ko kadoowo ko joom makko yamiri yo tottir10. Pellet oon ko o ceediido e duum. E pellet oon ko o jidɗo moyyere sanne 8. Mbela o anndah si saaktaama ko woni e genaale. E yaltina ko woni e berde 10. Pellet Joom mabbe ñande heen ko kumpatiido 11. [-Simoore Al Aadiyaati aaya 1 - 11]

Firo:0

- 1 - (wol aadiyaati): Alla woondiri pucci dogooji haa sawtuuji poofaali majji nane sabu sattude dogdu.
- 2 - (Fal muuriyaati qadhan 2): O woondiri pucci di si kolce majji memendiri e kaaye de kubbat sabu sattude jan'gol e majje.
- 3- (Fal mughiiiraati subhan 3): O woondiri pucci pawñatoodi golwole saanga subaka.
- 4- (Fa asarna bihi naq'an 4): di ndillini e dogdu majji punndi(sollaaru).
- 5 - (Fawasadna bihii jam'an): di ngoni e hakkunde dente e golwole aña he.
- 6 - (Innal insaana li rabbi hii lakanuudun) pellet aade ko kadoowo moyyere nde joom makko dabbi e makko.
- (Wa innahu alaa jhaalika la shahiidun): pellet oon de e hadde mbo moyyere ko o ceediido, o waawah dum yeddude ngam laabtude duum.
- 8- (Wa innahu lihubbil khayri la sadiidun): pellet oon sabu yidde mbo jawdi sanne o lomatndi.
- (A falaa yaalamu ijaa buusira maa fil qubuuri) mbela oon aade mbo aduna hoomti anndah si Alla ummani wonbe e baamuule o yaltini maaybe e leydi

ngam hasboore e njobdi huunde nde wonah hono no be cikkiri ?!

- 10- (Wa hussila maa fi suduuri 10): Ko woni berde e anniyaaji e pible e goddum yaltina.
- 11- (Inna rabbahum bihim yawmajjin la khabiirun 11): pellet joom mabbe e oon ñalawma ko O kumpatiido, hay ,ndiga suudotaako Mbo e fiyakuuji jiyaabe, ma O yobbe e duum.

N4 : Janngu simoore Qaari'a piraande ?

J- Simoore Qaari'a e firo mayre:

En pudforiima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonjinbe.

Ko innde e inde darnga1. Hol ko woni Qaari'a 2. Hol ko woni Qaari'a 3. Ñande yimbe mba'i hono mbedon Alla carikon 4. kaaye de ngona hono hottolla saraako 5. Tawi ko oon mbo peesirde mum nisi 6. Oon ko e nguurndam mbeldam o wonata. Tawi ko oon mbo peesirgal mum hoybi 8. Woni hodorde makko ko yiite wi'ateenge Haawiya. Hol ko anndin ma ko woni ngeen 10. Ko yiite wulnge (11). -[Simoore Al Qaari'a : 1 - 11-].

Firo :

- 1- (Al Qaari'a 1): woni waktu duyooowo berde sabu sattude kul huli mammba (hemo).
- 2 - (Mal Qaari'a 2): hombo woni o waktu duyooowo berde sabu mwnude kul huli ?!
- 3- (Hol ko anndin ma ko woni Qaari'a 3): Hol ko anndin ma - aan Nelaado - ko woni oon yonto mbo berde konngate sabu sattude kul huli mammba? oon woni ñande darngo.
- 4- (ñande yimbe be ngonni hono mbedon Alla carikon 4) Ñande berde nduyya yimbe be maba'a hono mbedon Alla carikon cariidi do e da.
- 5 -(kaaye de mba'a hono hottolo ngoobaa- ko5) kaaye de ngono hono hottollo ngoobaako sabu hoyde yaadu makko e dille makko.
- 6 - Kala mbo golle mum moyye buri golle mum bonde teddude.

- 7- Oon de o wonata ko e nguurndam mbeladam dam o hebata ka aljanna.
- 8- Kala mbo golle makko bonde buri jaalaade e golle mum moyye.
- 9- Oon de hodorde makko e ñiibirde makko ñande darngo ko yiite Jahannama.
- 10- Hol ko anndin ma - aan Nelaado - ko duum woni ?.
- 11- Ngeen ko yiite sattunde nguleeki.

N 5 : Janngu simoore Takaasur piraan nde ?

J- Simoore Takaasur e firo mayre :

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadiinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(soklanii on wasndirde heewde jawɗeele 1. Haa njuuri don genaale 2. Ko goongo, ma on nganndu 3. Refti ko goongo, ma on nganndu 4. Ko goongo ma on nganndu ganndal yananeede 5. Tigi tigi ma on kolle yiite Jahiim 6. Refti ma on kolle nge ceedoɗon nge e wondude yananeede 7. Refti ma on naabne neemaaji) -[Simoore Takaasur: 1 - 8].

Firo :

- 1- (Soklanii mon - onon yimbe - wasandirde jawɗeele e bibbe gaa e doftaade Alla.
- 2 - (Haa njuuridon genaale 2): Duum woni haa maayɗon naatɗon e genaale.
- 3 - Haananaana mon soklirde jawɗeele mbasondironde, ngaccon doftaare laawol Alla, ma on nganndu battane duum.
- 4 - Refti ma on nganndu batte duum.
- 5 - Ko goongo, si on nganndiino e yananeede ko on u;;inteebe faade e Alla, ma O yob on golle mon, ko coklirɗon wasandirde jawɗeele e bibbe kon.

E Innde Alla, ma on ceedo yiite ñande darngo.

Refti ma on ceedo ngol ceedagol yananeede ko alda e sikke.

Refti ma Alla naabna mon e oon ñalawma, ñalawma mbo o naamnato mon ko O neemini mon ko e neemaaji, cellal e ngalu e ko wonah duum.

N 6 : Janngu Simoore Al Asri piraande ?

J- Simoore Al Asri e firo mum :

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(Alla woondarii yonto 1. Pellet, neddo ko e perte woni 2 Si wonah been goonɗinbe, be ngolli golle moyye, be mbasandiri goongo be mbasandiri muñal 3). -[Simoore Al Asri: 1 - 3]-

Firo :

- 1- Alla woondiri yonto.
- 2- Kala neddo woni ko e ustaare e halkaare.
- 3- Si wonah oon goonɗindo o golli golle moyye, e wondude e duum be noddondiri e goongo e muñal, ko be ngoni dadbe e perte.

N 7 Janngu simoore Lummajati pira a nde ?

J : Simoore Hummajati e firo mayre :

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(halkaare woodani kala ño'owo juwoowo guri yimbe. Oon dentindo jawdi o limtindi 2. Hombo sikka jawdi makko ndi ñiibnat mbo 3. Alah wonah no o sikkiri ni ma o werle e nder yiite. Holko anndin ma yiite Hudama 5. Ko yiite Alla hubboowe 6. Ngeen yellitattoo e berde 7. Hobe coka e nder manng'e 8. Nder doosde toowde 7). [- Simoore Hummaja 1 - 9 -]

Firo :

- 1- Musiiba e satteende lebte woodani heewbe ngam heewde ñoore yimbe, e yuwde be.
- 2- Oon mbo dendingol jawdi e tonngude ndi woni himme mum, o alah himme goddo ko wonah duum.
- 3- Hombo sikka jawdi ndi o renndini ndi dadndat mbo e maayde, o heddo ko caasdo e nguur- ndam aduna.
- 4- Alah huunde nde wonah no o majjuɗo sikkiri nih, ma be mberle e yiite

unoowe hela kala ko werla e mannge sabu sattude bone henge.

- 5- Hol ko anndin ma - aan nelaado -ko woni ngol jayngol moññatngol kala ko werla e maggol ?
- 6- Ngol ko jayngol Alla kubbatngol.
- 7- Ngool julatngol balli yimbe ngol naata e berde mabbe.
- 8- Been lebtateebe ina coka e nder maggol.
- 9- Hongol ka nder penje toowde haa be mbaawatah yaltude toon.

N 8 :Janngu Simoore Al Fiili piraande ?

J - Simoore Al Fiili e firo mayre :

En puɗɗoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(Mbela a yi'aani no Joom ma wadi joom ñiiwo en 1. Mbela O wadaani peeje mabbe e nder majjinde 2. O neli e mabbe ndiwri Abaabiila 3. Hondi werloobe kaaye ittaade e sijiin 4. O wadi be hono ñaayko ñaamaako 5. -[Simoore Al Fiili 1 - 5 -]

Firo :

Mbela a anndah - aan nelaado - hono Joom ma wadi Abrahata e wondiibe makko joom en ñiibi ndebe paalano yirbinde Kaaba ?

O wadi feere mabbe bonnde ngam yirbinde Kaaba ko majjunde, be kebaani kobe ngoodono ko hibbitde yimbe faade Kaaba, hay heen huunde be kebaani.

O neli e mabbe ndiwri Abaabiila ndi ari e mabbe dente dente.

Hondi werloobe kaaye peewniraade loope kaayinde.

Alla wadiibe hono ñaayko ko daabaaji ñaami di njaabi ko.

N 9 Janngu Simoore Quraysi piraande ?

J: Simoore Quraysi e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(Sabu goowgol Quraysi 1. Goowgol mabbe datngal dabbunde e ceedu 2. Yo be ndew Joom ndu suudu 3. Oon ñammindo be saanga ndebe keydi O hoolni be e kulol 4) [Simoore Quraysi: 1 - 4 -]

Firo:

- 1- Faanda e dum ko Quraysi en ina ngoowno datngal dabbunde e ceedu.
- 2 - Goowgol mabbe datngal dabbunde faade Yaman, e datngal ceedu faade Saam tawa hobe kooli.
- 3- **Yo be** ndew Alla Joom ndu suudu hormaandu kanko tan, Oon newnandobe ngal datngal, woto be ndenndin mbo e hay gooto
- 4- Oon ñammindo **bee nde be keydi**, O okkibe hoolaare saanga kulol, ko O wadi e berde aarabeebe mawwande ndu suudu, e teddinde hodbe e toon.

N 1 : Janngu simoore Maa'uun piraan de ?

J: Simoore Maa'uun e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(mbela a anndi oon pennoowo(jeddoowo) ñalawma njobdi 1. E oon duñoowo alyatiime ko satti 2. O hirjintah e ñamminde alyatiime 3. Wayli woodanii been juuloobe 4. Been welsandiibe juuldee mabbe 5. Been golliroobe yiingo 6. E hadoobe ko lubrude dum lorataabe. -[Simoore Maa'uun: 1 - 7.].

Firo :

- 1- Mbela a anndii oon pennoowo njobdi ñande darngo ?
- 2- E oon duñoowo alyatiime **mba'di** cattundi gaa ko o haajori ko.
- 3- O hirjintah hoore makko, o hirjintah goddo e ñamminde baasfo.
- 4- Halkaare e lebte ngoodani juuloobe.
- 5 - Been fijoobe e juulde mabbe, be ngoyaako haa waktu juulde yawta.
- 6- Been golliroobe yeengo e juulde mabbe e golle mabbe, be labbintah golle ngam Alla.

7- Hobe kaɗa wallude godɗo huunde nde lorataabe sibe mballarii nde.

11 : Janngu Simoore Al Kawsara piraande ?

J - : Simoore Al Kawsara e tafsiir hende :

En puɗɗoriima e Innɗe Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(pellet, min tottiima Al kawsara 1 Juul ngam joom ma, mboroda 2. Pellet, gaɗɗo ma kay woni tayaado. -[Simoore Al Kawsara: 1 - 3]

Firo :

Min tottiima -aan nelaado- moyɗere heewnde, ina e ndeen weendu Kawsara ka aljanna.

Tottir neema Alla, e o neema, nde njuulanta mbo kirsaa, ko luutndi ko sirkube mbaɗata ko, ballaraade sanamuuji maɓɓe kirse.

Gaɗɗo ma woni tayiido e kala moyɗere yejjitaande, nde si nde janɗaama nde janɗire bonannde.

N 12 : Janngu Simoore Al Kaafiruuna piraande ?

J : Simoore Al Kaafiruuna e firo mayre :

En puɗɗoriima e Innɗe Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(maaku eehey mon heeferbe 1. Mi rewatah ko ndewaton ko 2. Onon ne, on ndewatah ko ndewat mi ko 3. Miin kadi mi wonah dewoowo ko ndewaton ko 4. Onon ne on ngonah rewoobe ko ndewat mi ko 5. Diine mon woodanii on, Minne diine am woodanii kam 6). - Simoore Al Kaafiruuna : 1 - 6 -

Firo :

Maaku - aan nelaado-: eehey mon yeddube Alla.

Mi rewatah jooni, wonah ko arata, ko ndewaton ko e sanamuuji.

Onon kadi on ndewatah, ko ndewat mi ko miin, oon woni Alla gooto O.

Miin kadi mi rewath ko ndewaton ko e sanamuuji.

Onon ne kadi on ndewatah ko ndewat mi ko miin, oon woni Alla gooto O.

Woodanii on diine mon mbo pepindaniḍon ko'e mon, minne woodanii kam diine am mbo Alla tellini e am.

N 13 : Janngu Simoore Nasri piraande ?

J : Simoore Nasri e firo hende :

En puḍḍoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonḍinbe.

(Si ballal Alla e udditaare ngari 1. Njiida yimbe hobe naatira e diine Alla he pelle pelle 2. Subhina yettude joom ma yaafno mbo, pellet ko jaafatoodo tigi 3. -[Simoore Nasri: 1 - 3 -].

Firo :

- 1- Si ballal Alla wonande diine ma ari - aan nelaado - e semmbinde ma, ḍum wadiina e saanga uddital Makka.
- 2- Njiida yimbe hobe naata e islaam dental caggal dental.
- 3 - Anndu ḍuum ko maande badaade gasde ko tagna ma ko neleede, subhiniro yettude joom ma, yettude mbo e neema ballal e uddital, ḍabbir mbo yaafuya, sabu ko jaabatoodo ñaagude jiyaabe makko, o yaafoobe.

N 14: Janngu Simoore Al Masadi piraande ?

J: Simoore Masadi e firo mum :

En puḍḍoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonḍinbe.

perti juude Abi Lahabin o perti 1. Jawdi makko e ko o faggii nafaani mbo 2. Ma o sume e yiite wadnge lew lewndu 3. E debbo makko doondotoodo ledde 4. Ina e daande mabbe boggol raḍo(yoora bado) 5. - [Simoore Masadi -].

Firo :

Perti juude bappa Annabi Abi Lahabin biy Abdul Muḍḍalibi sabu pertude golle makko, sabu ko o loratno Annabi yo kisal won e makko, golle makko cooyi.

Hol ko jawdi mum e bibbe mum nafi mbo? Duum duñanaani mbo lebte, ḍum foodanaani be yurmeende.

Ma o naat yiite ñande darngo wadnge lew lewndu, o tampa e nguli henge.

Ma jom suudu makko Ummu Jamiil naat nge oon lorliratnoodo nelaado weddaade gi'e e laawol makko.

Ina e daande makko boggol moccirangol no tiidi, ngol o dowrate faade yiite.

N 15 : Janngu Simoore Iklaasi piraande ?

J - Simoore Iklaasi e firo mayre :

En puɗɗoriima e Innɗe Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(Maaku ko kanke woni Alla gooto 1. Alla woni paandateedo 2. O jibinaani o jibinaaka 3. O alah hay pasa gooto 4. [Simoore Ikhlaasi : 1 - 4 -].

Firo :

Maaku - aan nelaado - Ko kanko woni Alla alah deweteedo e goongo, mbo wonah kanko.

Haajuuji tagoore nde ina bamte faade e makko.

O alah biɗɗo O alah jiknaado.

O alah jeradiijo e tagu mum he.

N 16 : Janngu Simoore Falaqi piraande ?

J - Simoore Falaqi e firo hende :

En puɗɗoriima e Innɗe Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(Mbeda moolo e joom Falaqi 1. E bone ko O tagi 2. E bone nibel jemma si ngel nibbaɗi 3. E bone guttooji e pible 4. E bone Haaside si o haasidiima 5). [- Simoore Falaqi : 1- 5 -]

Firo :

Maaku - aan nelaado - mbeda moolo e jom subaka, mbeda hoddinoo mbo.

E bone ko lorata ummaade e tagaade.

Mbeda moolo e boneeji banngatdi e jemma ummaade e daabaaji e wuybe.

Mbeda moolo e bone wileebe wuttoobe pible.

E bone haaside gaño yimbe si o haasadiima be ko Alla okkibe ko e neemaaji, hombo yida yodi iw e mabbe, e libde torra e dow mabbe.

N 17 : Janngu simoore Annaasi piraande ?

Simoore Annaasi e firo mayre :

En puđđoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonđinbe.

(maaku mbeda moolo e joom yimbe1. Jeyđo yimbe 2. Deweteedo yimbe 3. E bone cikki sikkinooyo birnatoodi 4. Oon cikki cikkinooowo e nder becce yimbe 5. Ummaade e jinneeji e yimbe 6). [- Simoore Annaasi: 1 - 6 -]

Firo :

- 1 -Maaku - aan nelaado -: Mbeda moolo, mbeda hodđino e Ma.
 - 2- Jeyđo yimbe, hombo fillito e mabbe no O haajara, jeyđo godđo alah mbo wonah kaŋko.
 - 3 - Mbo yimbe ndewata e goongo, alah dewateedo e goongo mbo wonah makko.
 - 4 - E bone seytaane oon beddatoodo sikki sikkeeji faade e yimbe.
 - 5 - Oon beddatoodo sikkeeji faade e berde yimbe.
- Cikki cikkinooowo ina wona e yimbe wollo e jinneeji.

Xxxxxx

Feccere Hadiis :

Hadiis gadana :

N 1: Timmin Hadiis:" golle pawii tan ko e anniyaaji....", janŋa yogo e

faayidaaji hembo ?

J - Ittaama e Amiir juulbe Abi Hafsini Umar biy Kattaab yo Alla wele mbo o wii: Mi nani Nelaado hombo maaka : " Tigi tigi golle ko e anniyaaji, woodanii kala neddo ko o annayi, kala mbo fergo makko woni faade e Alla e Nelaado mum; fergo makko ko e Alla e Nelaado makko, kala mbo fergo mum woni ngam hebde aduna, wollo debbo mbo o resat; fergo makko ko o feri ko faade e mum". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Faayidaaji ummaade e hadiis he :

1- Kala gollal alah e saga ngal daña anniya, foti ko juulde, e koorko, e hajju, e ko wonah dum e golle godde.

2 - Alah saga anniya labbinane ngam Alla.

x Hadiis dimma :

N 2: Yottin hadiis " kala puɗɗudo e huunde amen nde ..." janɗa yogo e faayidaaji hembo ?

J- Ittaama e Yummum juulbe yummum Abdullaahi yo Alla wele mbo o wii: Nelaado yo jam e kisal won e makko : " Kala puɗɗudo e hunde amen nde ko jeyaaka e hende, duum ko ko ruttate". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Faayidaaji ummaade e hadiis he :

1 - Hadde fuddude e diine.

2 - Golle cosaade e diine kofe duttateede de njabetaake.

x Hadiis tatabo :

N 3 : Yottin hadiis (nde min njoodino ka nelaado yo jam e kisal won e mum ...), janɗa yogo e faayidaaji mammo ?

J - Ittaama e Umar biy Kadfaab yo Alla wele mbo, o wii: nde min njoodino sara nelaado ñalawma gooto, haa gorko joom comci daneeji tal ari e amen, joom sukundu baleeru kurum, batte datngal nji'taake e makko, hay gooto e amen anndah mbo, haa o joodi e sara nelaado, o tuggi koppi makko (jibriil) e koppi makko(nelaado), o fawi newe juude makko e bu'e makko, o wii: " Aan muhamdu habram ko woni islaam" O maakini mbo: " konde ceedotoda wonde deweteedo e goongo alah si wonah Alla, e wonde muhadu ko Nelaado Alla,

ñiibna juulde tottira askal, koora lewru koorko, kajja e suudu he si a hattani faade e hendu laawol" o wii a "goonɗi" Min kaawa oyo hombo naabno oyo ina jaabo, o wii: " habram iimaan" O maaki: " nde ngoonɗinta Alla e malaykaaji mum, e defte makko, e nelaabe makko, e ñalawma darngo, e nde ngoonɗinta hoddira ko moyyi heen e ko boni heen" o wii: " a goonɗi" o wii: " habram ihsaan(moyyinde) O maaki:" konde ndewata Alla ellee hada mbo yi'a hay si a yi'aani mbo kanke kam hombo yiima", o wii: " habram ñalngu darnga" O maaki: " naabnaado o buraani naabniido o anndude", o wii: " haalanam maale mammba" O maaki:" nde kordo jibinta joom makko, nde nji'ata momsotoobe, holbe, aynaabe ndammiri, hobe burandira toowde kubeeje, refti o fokkiti, min ñiibi setta, O maaki: Umar, mbela hada anndi naabnatonoodo o ? Mbiimi ko Alla e Nelaado makko buri anndude, O maaki: " ko Jibriil ari ngam anndinde mon fii diine mon". Ko Muslim habri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he :

1 - Haalde doosde islaam joy de, deen ngoni :

Seedaade deweteedo e goongo alah si wonah Alla, e wonde Muhamadu ko nelaado Alla.

E ñiibnude juulde.

E tottirde askal.

E hoorde lewru koorko.

E hajjude ka suudu Alla hormaandu.

2- Haalde doosde goonɗinde, kode jeegom :

Goonɗinde Alla.

E malaykaaji makko.

E defte mum(makko).

E nelaabe mum.

E ñalawma darngo.

E hoddiro ko moyyi heen e ko boni heen.

3- Haalde doosde moyyinde, duum ko doosgal gootal, duum woni nde ndewata

Alla ellee hada yi'a mbo, si a yi'ataa mbo, kanko kam hombo yiima.

4 - Waktu daraade darngo, ko Alla tan anndi dum.

Hadiis nayabo:

N 4 - Yottin hadiis buri timmude goonɗinbe he goonɗingol..." haal yogo e faayidaaji hembo ?

J- Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo o wii: Nelaado Alla maaki: " buri timmude goonɗinbe he goonɗingol ko: burdo o moyyude jikku". Ko Tirmijyyu habri mbo, o wii:" ko hadiis celludo".

Faayidaaji ummaade e hadiis he :

- 1 - Hirjinde e moyyude jikku.
- 2 - Timmude jikku ko e timmude goonɗingol.
- 3- Goonɗingol ina beydo ina usto.

Hadiis joyabo :

N5 - Yottin hadiis: " kala ngoondirɗo ko wonah Alla..." haal yogo e faayidaaji mammo ?

J - Ittaama e Ibnu Umar yo Alla welebe wonde Nelaado maaki : " kala goondirɗo ko wonah Alla o yeddi wollo o sirki". Ko Tirmiji habri mbo.

Faayidaaji ummaade e hadiis he :

- Dagaaki woondirde ko wonah Alla.
- Woondirde ko wonah Alla ko sirku tokooso.

Hadiis jeegobo :

N 6 - Yottin hadiis:" hay gooto e mon goonɗintah haa mi bura yifeede e mum..." ,janɗa yogo e faayidaaji hembo ?

J - Ittaama e Anas yo Alla wele mbo, Nelaado yo jam e kisal won e makko maakim: " hay gooto e mon goonɗintah haa mi burana mbo baaba makko, e bibbe makko e yimbe be fof". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he :

- Ina wadfi yidde nelaado ko buri fof en.

- Duum ko e timmal iimaan jeya.

Hadiis jeedibo :

N7: yottin o hadiis" hay gooto e mon goondintah haa yidana musidfo makko..." janfa yogo e faayidaaji he ?

J - Ittaama e Anas, Nelaado yo o his maaki : " hay gooto e mon goondintah haa o yidana musidfo makko ko o yidani ko hoore makko". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

- Ina wadfi e juulfo nde o yidanta juulbe moyfere hono nde o yidani hoore makko.

- Duum ko e timmude iimaan jeya.

Hadiis jeetabo:

N 8: yottin hadiis:" mi woondari mbo fittaandu am woni e junngo makko..." janfa yogo e faayidaaji mammo ?

Ittaama e Abi Sa'iid yo Alla wele mbo, wonde Nelaado maaki: " Mi woondari mbo fittaandu am woni e junngo makko, pellet, honde foti(tolnondiri) e tatabal Quraana" Ko Bukaari habri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

1 - Bural simoore Ikhlaasi.

2 - Hombo foti e tatabal Quraana.

Hadiis jeenabo:

N9: yottin hadiis" semmbe alah fehre alah " janfa yogo e faayidaaji hembo ?

J - Ittaama e Abu Muusa, wonde Nelaado maaki: " feere alah semmbe alah si wonah e Alla, ko ngalu e ngaluuji aljanna". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

1-Bural ngol konngol, e wonde ngol ko ngol ngalu e ngaluuji aljanna.

2- Hisnaade jiyaado e feere e semmbe mum, e tuugnaade mbo e Alla.

x Hadiis sappabo:

N 10: Yottin hadiis " ko noon tigi ina e banndu husre " haal yogo e faayidaaji mammo ?

J - Ittaama e Nuumaan Ibnu Basiir yo Alla wele mbo o wii: mi nanii Nelaado ina maaka: " ko noon tigi ina e banndu husre si nde moyyi banndu fof moyyat, si nde bonii banndu fof bonat, ko ndeen woni bernde". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

- 1- Ina e moyyude bernde moyyugol nder e boowal.
- 2- Himmirde moyyinde bernde sabu ko heen moyyere neddo woni.

Hadiis sappo e go'abo:

N 11: yottin hadiis:" kala mbo haala mum sakkitori e aduna: alah deweteewo e goongo si wonah Alla,,,," janta yogo e faayidaaji e hembo ?

J - Ittaama e Mu'aaju ibnu Jabalin yo Alla wele mbo o wii: Nelaado maaki: " kala mbo kongol mum sakkitori: alah dewateedo e goongo si wonah Alla, o naata aljanna". Ko Abu Daawuuda habri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

- 1- Bural laa ilaaha illal laahu, ngol kongol ina naatna neddo aljanna.
- 2- e bural mbo haala mum sakkitori e aduna laa ilaaha illal laahu.

Hadiis sappo e didabo:

N 12: Yottin hadiis" juuldo wonah juwoowo, wonah kudoowo " janta yogo e faayidaaji o hadiis ?

J - Ittaama e Abdullaahi Ibnu Mas'uud o wii: Nelaado maaki. " Goongindo wonath juwoowo guri yimbe, wonah kudoowo, wonah kaaloowo panjare, wonah bondo demngal". Ko Tirmiji habri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

- 1- Hadde kala haala meere e mbonko.

2- Duum ko sifa juuldo e demngal mum.

x Hadiis sappo e tatabo:

N 13: Yottin hadiis" ina jeya e moyyude islaam neddo " janja yogo e faayidaaji o hadiis?

J- Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo o wii: Nelaado Alla maaki: " ina jeya e moyyude islaam neddo: accude ko todfaaki mbo". Ko Tirmiji e wobbe kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he :

- 1- Accude ko todfaaki ma e gefe diine e aduna.
- 2 - Accude ko todfaaki ma ko e timmal islaam ma.

x Hadiis sappo e nayabo:

N 14 : Yottin hadiis " kala jannugudo harfeere e deftere Alla " kaala yogo e faayidaaji mamba ?

J- Ittaama e Abdullaahi Ibnu Mas'uud: wonde Nelaado maki: " kala jannugudo harfeere e deftere Alla woodanii mbo heen moyyere, moyyere sowete laabi sappo, mi maakatah : alif laam miim ko harfeere, kono alif ko harfeere, laam ko harfeere, miim ko harfeere". Ko Tirmiji habri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

- 1- Bural jannugude Quraana.
- 2- Kala harfeere nde njannuguda woodaniima heen moyyere .

XXXXXXXXXX

Feccere nehdiiji islaam:

Needi wondude e Alla:

N 1 - Hono needi wonirta wondude e Alla?

- J - 1- Teddinde Mbo kanko teddufo O.
- 2 - Rewde mbo kanko tan.
- 3 - Doftaade mbo.

- 4- Accude goopol mum.
- 5- Yettude mbo e mantude mbo kanko teddufo o e bural makko e neema mbo waawah lmeede.
- 6 - E muñde e hoddiraaji makko.

Ne'di wondude e Nelaado.

N 2: Hono needi wondude e Nelaado wonrata ?

- J - 1 - Rewde e makko e ñeemtinde mbo.
- 2 - Doftaade mbo.
- 3 - Accude woopde mbo.
- 4 - Goonjinde mbo ko o habri.
- 5 - Waasde fuddude e sunno mqqko ko alaano e hembro.
- 6 - Yidde mbo ko buri ko njidda fittaandu ma e kala nedfo.
Mawninde mbo e walludde mbo e wallude sunno makko.

N 3: Hono needi wondude e jiknaabe wonrata ?

- J - 1 - Doftaade jiknaabe ko wonah goopol.
- 2- Ligganaade jiknaabe.
- 3- Wallude jiknaabe.
- 4- Humtude haajuuji jiknaabe
- 5 - Ñaaganaabe jiknaabe.
- 6- Ne'anaadebe e konngol, dagaaki **Wi'de** be "is" ko ngol buri famdude e konngudi.
- 7 - Moosde e yeeso jiknaabe mi ñirbintaako.
- 8 - Mi bamtatah sawtu am e dow sawtu jiknaabe, mi hedooobe, mi tay'atah haala mabbe, mi noddirtaabe inde mum en, ko mbi'at mi ko " baaba am" "neene am".
- 9 - Mi dabba sakkiteede si mina naata e suudu mabbe.

10 - Buucaade junngo e hoore jiknaabe.

Neediiji jokkude endam :

N 4 : Hono njokkirat mi endam ?

J - 1- Juuraade badiibe ummaade sidfo gorko e debbo e bappa e gorgol e kaawiraado e yummo tokooso e ko heddi burbe badaade.

2 - Moyyude e mabbe ka konngol e golle e wallude be.

3 - Ina e duum jotondirde e mabbe e naabnaade alhaaliji mabbe.

Nehdiiji musidal ka Alla.

N 5 : Hono ngondirat mi e musibbe am e sehilaabe am ?

J -1- Mi yidat mi wonda e moyyube.

2- Mi reento mi acca wondude e bonbe.

3- Mi salmina sibbe am mi tottabe junngo.

4- Mi juuroyoobe sibe nawi mi naaganoobe cellal.

5- E naaganaade(bugmitde) isludo

6- Mi nooto noddaandu makko si o noddii kam ngam juuraade mbo.

7- Mi laabana mbo reedu.

8- Mi walla mbo si o tooñaama, mi hadana mbo tooñange.

10 - Mi yidana sidfo am juuldo ko njidan mi hoore am.

11- Mi walla mbo si o hatojini e ballal am.

12- Mi waasa mbo memnude lorlo ka konngol wollo e gollal

13- Mi reena sirru makko.

14- Mi yattataako mbo, mi ño'ataa mbo, mi yawataako mbo, mi haasidtaako mbo, mi ñukkintaako mbo wollo mi fuunta mbo.

Nehdiiji koddigal :**N 6: Hol ko woni ne'diiji koddiijo ?**

- J-1- Mi moyya e koddiijo ka konngol e golle mi walla mbo si o hatajini e ballal am.
- 2- Mi ñaaganoo mbo saanga juulde wollo dewgal e ko wonah duum.
- 3- Mi salminoya mbo si o ñawi, si o hebi musiiba mi muññita mbo.
- 4- Mi okka mbo ko defat mi e ñaamdu fotde kattane(baawal).
- 5- Mi yottintaa mbo lor foti ko e konngol wollo gollal.
- 6- Mi bittintaa mbo e sawtu toowdo wollo mi ñukkindoo mbo, mi muñanat mbo.

Nehdiiji hodtude kodo:**N 7: Hol ko woni ne'diiji kodtiigu e kodo ?**

- J-1- Mi nooto oon noddudo mi faade kodtiigu.
- 2- Si mi faalaama juuraade gooto mi dabbat yamiroore e fodoore.
- 3- Mi dabba sakkiteede(yamiroore) ko adi naatde.
- 4- Mi leelata e juuragol he.
- 5- Mi meernat gite am e yimbe galle he .
- 6- Mi bismoto kodo mi jabboo mbo jabbagol burngol moyyude, mi wertana mbo yeeso, mi bismoroo mbo konngodi moyyudi.
- 7 - Mi joddina kodo e nokku burdo moyyude.
- 8- Mi hodtira mbo ñaamdu e yardu.

Neediiji ñaw :**N 8: Janṭa neediiji ñaw e juuraade ñawdo ?**

- J 1- Si mi tini muusallo, mi fawat junngo am ñaamo e nokku he, mi wi'a: " bismillaahi laabi tati" . mi wi'a: " mbeḍa moolo e teddungal Alla e mbaawko makko e bone ko hebi mi ko mbeḍa reeno" laabi jeedifi.
- 2 1- Miḍa wela ko Alla hoddiranimi ko mi muñat.

- 3- Mi yaawno e juuraade sidfo am ñawdo, mi ñaaganoo mbo, mi waasa juutnude jonnde sara makko.
- 4- Mi mocca mbo, ko aldah dabbude mbo duum e am.
- 5- Mi wasiyoo mbo muñal e ñaagaade, e juulde e laabal ko kattan mi.
- 6- Ñaaganaade ñawdo o:" mbeda toro Alla teddufo o joom arsi mawdo o, nde o safirat ma" laabi jeedidi.

Ne'diiji dabbude ganndal :

9- Janja nehdiiji dabbude ganndal ?

- J 1- Labbinde anniya wonande Alla teddufo O.
- 2- Mi gollira ganndal ngal njangu mi ngal.
- 3- Mi hormo janginoowo mi teddina mbo si hombo tawa wollo o tawaako.
- 4- Mi joodo e yeeso makko wondude e needi.
- 5- Mi hedo mbo no moyyi mi waasa tayde mbo si hombo jangina.
- 6- Mi neho si mbeda naabno.
- 7- Mi noddirtaa mbo innde makko.

Neediiji jonnde :

N 10- Hol ko woni nehdiiji joodnde ?

- J-1- Mi salminat yimbe jonnde be.
- 2- Mi joodo do **joodnde** nde haafiti do, mi ummintah hay gooto e jonnde makko, wollo mi joodo hakkunde dido ko aldah e yamiroore mabbe.
- 3- Mi yaacna jonnde ngam goddo joodo.
- 4- Mi tayatah yeewtere jonnde nde.
- 5- Mi wayno ko adii de ummotoo mi e jodnde he.
- 6- Si jonnde nde gasi mi ñaago ñaagunde Kaffaara jonnde. " senaare woodanii ma Alla e jattooje ma, mbeda seedo alah dewateedo e goongo mbo wonah aan, mbeda yaafna ma mbeda rutto e ma".

Nehdiji doyngol :**N 11: Jan̄ta nehdiiji doyngol.**

- J -1- Mi daanoto law.
- 2- Mi daano mbed̄a wondi e laabal.
- 3- Mi hippataako si mina daano.
- 4- Mi leloroto ban̄nge am ñaamo, mi fawa junngo am ñaama les haanaweram ñaamre.
- 5- Mi fid̄da leeso am.
- 6- Mi janḡat ñaagule doyngol, hono aayatal kursiyyu, e simoore Iklaasi, e maw'uūjatayni laabi tati, mi wi'a : " e Innde ma Aan Alla maayat mi e hende nguurat mi".
- 7- Mi fina ngam juulde fajiri.
- 8- Mi wi'a caggal nde pinmi ummaade e doyngol: " Jettooje ngoodanii Alla guurnudo men, caggal nde o wari men, ko e makko woni saaktorde".

Ne'diji ñaamdu:**N 12: Hol ko woni neediiji ñaamdu ?**

Jaabawol :

- 1- Mi anniyo e ñaamde am e njaram am kulol e doftaade Alla.
- 2- Lootde juud̄e did̄e ko adii ñaamde.
- 3- Mi wi'a: " bismilliihi" mi ñaamra junngo am ñaamo e ban̄nge am, mi ñaamatah e hakkunde lahal, wollo e yeeso god̄o.
- 4- Si mi yejjiti wiide bismillaahi mi wi'a: " bismillaahi e arwannde e sakk̄et".
- 5- Mi welete ñaamdu woodaandu ndu, mi aybintaandu, si ndu weli kam mi ñaama, si ndu welaani mi mi acca.
- 6- Mi ñaama lon̄nge seed̄a, mi ñaamatah ko heewi.
- 7- Mi wuttatah ñaamdu wollo njaram, mi accat haa buuba.
- 8- Mi renta e ñaamdu ndu koreeji e kodo.

9- Mi idataako ñaamde heccube mi .

10- Mi innat Alla saanga yarde, mi yara mbeda joodi e goobe tati.

11- Mi yettat Alla caggal gasnude ñaamdu.

Neediiji boornanteeri:

N 13- Limtu neediiji boornanteeri.

J- Mi fuddorto boornorde ñaama, mi yetta Alla.

2- Mi juutnatah comcol haa yawta kolbuli.

3- Sukaabe worbe boornotaako boornanteeri rewbe, sukaabe rewbe be boornataako comci worbe.

4- Waasde nanndinaade e comci heefareebe wollo faasiqeebe.

5- Bismaade saanga boortugol comci.

6- Idaraade boornaade fada koyngal ñaamal, e idorde nanal saanga boortugol.

Neediiji badɗagol:

N 14: Janɗa neediiji badɗagol ?

J- Mi wi'at: " bismillaahi, jettooje ngoodani Alla". (senaade woodani oon eeltando amen o, min ngonaana hattanbe mbo 13. Pellet, faade e Joom amen min nduttato 14). -[Simoore Jukrufi : 13-14-]

2- Si a wirtiima juulɗo, salmin mbo.

Neediiji laawol :

N 15: Janɗa neediiji laawol ?

J - 1- Mi fotondira mi yankino e yaadu am, mi yahra bannge ñaama ka laawol.

2- Mi salminat oon mbo kawrumi.

3- Mi meerna gite am, mi lorlatah hay gooto.

4- Mi yamira ko moyyi, mi hada ko bonii.

5- Mi ittat ko lorata e laawol.

Nehdiiji naatgol galle e yaltude mbo.**N 16- Janṭa ne'diiji naatgol galle e yaltude e hembo?**

- J - 1- Mi yaltira fela am nana mi wi'a: " mi fuḍḍariima innde Alla, ko e makko mbakkaliimi, feere alah semmbe alah si wonah e Alla, Alla mbeḍa mooli ma nde majjat mi wollo mi majje, wollo mi fergito wollo mi fergite, wollo mi tooña wollo ,mi tooñe, wollo mi majja wollo majje e dow am".
- 2- Mi naatrat galle e koyngal am ñaamal, mi wi'a: " e innde Alla min naatri, e innde Alla min njaltiri, e joom amen min mbakkali".
- 3- Min puḍḍoro soccaade, refti min calmin yimbe galle be.

Ne'diiji humtude haaju:**N 17 - Janṭa neediiji humtude haaju ?**

- J-1- Mi naatrat koyngal am nanal.
- 2- Mi wi'a saanga naatgol: " bismillaahi, Alla mbeḍa mooli ma e jinneeji gori e jinneeji dewi".
- 3- Mi naatdah e huunde waḍnde innde Alla.
- 4- Mi suuro saanga humtude haaju.
- 5- Mi haalatah saanga humtude haaju.
- 6- Mi huccittah funnaange, mi ruṅtataako mbo saanga coofgol wollo jahgol dow wuro.
- 7- Mi huutorat junnga am nano saanga ittugol sobe, mi huutortah ñaamo.(labbinoratmi ko junngo am nano)
- 8 - Mi humtatah haaju am e dowdi wollo e laawol ḍo yimbe ndewata.(mi selataa e dow bolol wolla e dowdi)
- 9- Mi lootat juude am(mi soodoto)caggal humtude haaju.
- 10- Mi yaltirat koyngal am nanal, mi wi'a: " yaafuyo ma".

Neediiji misiide:**N 18- Jan̄ta ne'diiji misiide (juulirde)?**

- J -1- Mi naatrat misiide(jama) koyngal am ñaamal mi wi'a: " bismillaahi, Alla udditan am dame yurmeende ma".
- 2- Mi joodotaako hami juula darde dide.
- 3- Mi wirtataako e yeeso juuloobe, wollo mi yeeyna majjere, wollo mi yeeya, wollo mi sooda e nder misiide.
- 4- Mi yaltirat misiide koyngal am nanal mi wi'a: " Aan Alla mbedfa ñaagoma e bural Ma.

Neediiji calmingol:**N 19 - Jan̄ta ne'diiji calmingol ?**

- J -1- Si mi hawrii e juuldo mi idarat mbo salminaandu, e wiide: " yo kisal won e mon e yurmeende Alla e barke makko" mi jooportaako junngo am tan.
- 2- Mi moosat e yeeso mbo calminat mi o.
- 3- Mi tottat mbo junngo ñaamo.
- 4- Si woodi calmino mi salmitorta no buri moyyude, wollo mi rutta hono mum.
- 5- Mi adartaako keefeero salminaandu si mi hawri e makko, si o salmani mi rutto hono no o salmaniri mi nih.
- 6- Suko salminta mawdo, bad̄diido salmina jahoowo, jahoowo salmina joodiido, seeda calmina heewbe

Ne'diiji sakkintinaade(waynaade):**N 20: Jan̄ta ne'diiji sakkintinaade ?**

- J-1- Mi dab̄bat sakkiteede ko adii nde naatat mi e nokku.
- 2- Mi dab̄bat sakkiteede laabi tati, mi beydatah, caggal duum mi yaha.
- 3- Mi honnga baafal e newuya, mi darataako mi huccita e damal, ndaratoomi ko e ñaamo wollo e nano maggal.
- 4- Mi naatatah e baaba am wollo e yummo am wollo e goddo, tawa mi

ɗabbaani sakkiteede yo mi naata, haa teenji ko adii fajiri e yonto pooftagol njollor, e caggal geeye.

- 5- Mbeda waawi naatde nokkuuji di kodaako, hono Safordu e do yeeyete ko aldah e ɗabbude sakkiteede.

Ne'diiji newanaade kulle:

N 21 : Janṭa ne'diiji newanaade kulle (muumunteeji)

- J-1- Mi ñamminat kullel ngel mi yarna ngel.
- 2- yurmaade ngel, e waasde roonde ngel ko ngel hattanaani.
- 3- Mi leptatah muumunteyel e kala mbaadi e lebte wollo e torro.

Ne'diiji coftal balli:

N22: Janṭa neediiji coftal balli.

- J-1- Mi anniyoto e coftal balli he semmbinde ngam doftaade Alla e weluyo makko.
- 2- Min pijatah e saanga juulde.
- 3- Sukaabe worbe pijdatah coftal balli e sukaabe rewbe.
- 4- Mi boornoto comci cuurooji awra saanga coftal balli.
- 5- Mi woddoto caftal balli karmungal, hono lapñpude e yeeso e huñcude awraaji.

Nehdiiji gaajaate:

N 23- Janṭa yogo e ne'diiji gaajaate.

- J- 1- Goonɗude e gaajaate e waasde fende.
- 2- gaajaate de ngalah jalkitgol e lorde e hulbinde.
- 3- Waasde hebbinde gaajaate.

Neediiji islude:

N 2 : Janṭa ne'diiji isludo.

- J-1- Waɗde junngo wollo comcol wollo sarbet e hunduko saanga islugol.

- 2- Yettude Alla caggal islude wiide:" jettoojee ngoodani Alla.
 - 3- yo sidfo mum wollo gondiijo mum wii: " yo Alla yurmo ma".
- Si oon wi'i noon yo o wii:" yo Alla feewnu mon moyyina battane mon".

Neediiji nyaablugol:

N 25: Hol ko woni **nehdiiji** nyaablugol.

- J-1- Etaade teerude ngaablugol.
 - 2- Waasde bamtude sawtu hono wiide" aa" "aa".
- Fawde junngo e hunduko.

Neediiji janngude Quraana teddufo o.

N 26: Janja neediiji janngude.

- J-1- Janngude Quraana tawa hada wondi e laabal
- 2- Joodaade wondude e needi e nedfankaagal.
- 3- Moolaade e bone seydaane saanga nde puddfotoda janngude.
- 4- Mbeda yeewtindo Quraana.

xxxxxx

Feccere jikkuuji:

N1: Janja bural moyyude jikku.

J : Annabi maaki: " Buri timmude goonjinbe he iimaan, ko burbe moyyude jukku" Tirmiji e Ahmadu kabri mbo.

N 2: Hol ko wadi heden njaggito e jikkuuji islaamiyankooji.

- J -1- **Sabu ko duum** sabaabu gilli Alla.
- 2- Ko sababu yidde tagoore nde.
- 3- Ko duum buri teddude kala huunde e peesirgal.
- 4- Moyyude jikku ina wonw sabaabu sowa- neede njeenaari e baraaje.
- 5- Ko maande timmude iimaan.

N 3: Hodo yettaten jikkuuji.

J- E Quraana teddufo o, Alla Toowfo O maaki: (Pellet, o Quraana kombo peewnoowo wonande ko buri fooccaade). [- Simoore Israa'i : 7-] Ina e sunna annabiyanke: Ka Nelaado yo jam kisal won e mum maaki: " pellet, neldaami ko haa mi timmina jikkuuji moyyi". Ko Ahmadu habri mbo.

N 1: Hol ko woni moyyinde e mbaydiiji mum ?

J- Duum woni reende Alla ko duumi, e tottirde moyyere e moyyude e tagaabe.

Annabi yo jam e kisal won e mum maaki: " Pellet, Alla yamarii moyyinde e kala huunde". Ko Muslim habri mbo.

Ina e mbaadiiji moyyinde:

Moyyinde e dewal Alla, duum woni labbinande Alla dewal ngal.

Moyyinde e jiknaabe ka bolle e golle.

Moyyinde e endam e badiibe ma.

Moyyinde e koddiijo.

Moyyinde e alyatimeebe e miskineebe.

Moyyinde e bondo e ma.

Moyyinde haala.

Moyyinde saanga jeddandirgol.

Moyyinde e kulle (muumiteeje).

N 5 - Hol ko woni mbeñdi moyyinde ?

J- Mbeñdi moyyinde woni bonnude.

x Ina e duum: Accude labbinande Alla dewal.

E aayaade jiknaabe.

E tayde endameeje

E bonde koddigal.

E accude moyyude wasbe e miskineebe e ko wonah duum ummaade e

konngudi bondi e golle bonde.

N 6: E ko woni nooneji hoolaare e mbaydiiji mum ?

Jaabawol:

1- Hoolaare e reende hakkeji Alla.

Mbaadiiji mum: hoolaare tottirde dewe hono juulde, askal, e koorko, e hajju, e ko wonah di ko Alla farli e dow men.

1- Hoolaare e reende hakkeji tagoore

Reende guri yimbe.

E jawdeele mabbe.

E yiyameeje mabbe.

E sirruuji mabbe, e denndaangal kobe ndesndi ma.

Alla daali e janɗaade sifaaji malaabe: (e been renoobe kobe koolna e aadiiji mabbe 8) [- Simoore Muuminuun: 8-]

N 7: Eko woni mbeñdi hoolaare ?

J- Njanfa, duum woni sankude hakkeji Alla e hakkeji yimbe.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " maandjeji Naafige ko tati " si o resndaama o njanfo". Ko ko hawra e mum.

N 8: Holko woni jikku goonɗude ?

J- Ko duum woni haalde ko yaadi ko woni ko wollo huunde no nde woniri nih.

Ina e mbaadiiji mum:

Goonɗude e haala wondude e yimbe.

Goonɗude e fodoore.

Goonɗude e haala e golle.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " pellet, goongo ina dowa faade e diggere, diggere ina dowa faade e aljanna, gorko seeratah haalde goongo haa

o winnde ka Alla ko goonɗudo. Ko ko hawra e mum.

N 9 Holko woni mbeñdi goonga ?

J-Fenaande, duum woni ko luuti ko woodi, ina heen, fenaande yimbe, e luutndaade fodoore, e seedaade fenaande.

Annabi yo jam e kisal won e mum maaki: " pellet, fenaande ina dow faade e faajiraagal, faajiraagal ina dow faade e yiite, gorko seeratah ina fena haa o winnde ka Alla penoowo". Ko ko hawra e mum. Annabi yo jam e kisal ngon e mum maaki: " maale naafige ko tati" o janti heen" si o yeewti o fena, si o fodi o luutndo". Ko ko hawra e mum.

N 10 : Janɗa nooneji muñal ?

J - Muñde e dow doftaade Alla.

Muñde gaa e goopol.

- Muñde hoddiraaji muusdi, e yettude Alla e kala alhaali.

Alla toowdo o daali: (Alla ina yidi muñoobe 146). - Simoore Aali Imraana : 146) Annabi yo jam e kisal ngon e mum maaki: " Heskey fiyaaku juuldo huunde mum fof ko moyeere, hay gooto alah duum si wonah goonɗindo, si ko weli hebii mbo o yetta dum wona moyere mum, si lorla hebii mbo o muña duum wona moyere mum". Ko Muslim habri mbo.

N 11: Hol ko woni mbeñji muñal ?

J - Duum woni waasde muñde e dewal, e waasde muñde e goopol, e metteede hoddiraaji foti e konngi wollo golle.

Ina e mbaadiiji mum:

Woodeede maayde.

Lappude koobe.

Seekde comci.

Sarde sukundu.

Ñaaganaade fittaandu mum halkaade.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " Njobdi yaadata ko e mawnude

musiiba Alla si yidii yimbe O jaribatobe, kala e mabbe belaaɗo o daña weluya, kala tikkudo o heba tikkere Ko Tirmiji e Ibnu Maaja kabri mbo.

N 13: Janɗa jikku ballandiral ?

Duum woni wallandirde yimbe hakkunde mabbe e goongo e moyyere.

Mba'diiji ballondiral:

5 - **Wallondirde** e ruttude hakkeeki.

Wallandirde e ruttude tooñɗo.

Wallandirde e humtude haajuuji yimbe e miskineebe.

Wallandirde e kala moyyere.

Waasde wallandirde e bakkaat e torra e añanaagal.

Alla toowɗo o daali: (mballandire e diggere e kulol Alla wote mballandire e bakkaat e ngañngu kule Alla pellet, Alla ko cattudo lebte 2). [- Simoore Maa'ida: 2-] Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " Goonɗindo e goonɗindo ko hono mahdi, gooto e mabbe in semmbina godɗo o). Ko ko hawra e mum. Annabi yo jam e kisal ngon e mum maaki: " Juulɗo woni musidɗo juulɗo, o tooñotaa mbo, o hoynataa mbo, kala gondo e haaju musidɗo mum, Alla wona e haaju makko, kala ittando juulɗo bittere, Alla ittana mbo bittere e bitte ñande darngo, kala cuurɗo juulɗo Alla suura dum ñande darngo). Ko ko hawra e mum.

N 13 : Hol ko woni nooneji jikku kersa ?

J - 1- Hersude Alla, woni waasde woopde Mbo.

2 - Hersude yimbe: accude haalde panjkare e bonde demngal e yaltinde awraaji.

Nelaɗo Alla maaki: " goonɗinde ko huunde e capande jeedidi" wollo " huunde e capande jeegom" gedal, buri heen toowde ko wiide: Laa llaaha illallaaha, buri heen leesɗude: ko ittude ko lorata e laawol, gacce ko gedel e goonɗinde". Ko Muslim habri mbo.

N 14: Janɗa mbaadiiji jikku yurmeende.

J- Yurmaade mawbe e teddinde be.

Yurmaade famarbe duubi e sukaabe.

Yurmaade baasdo e miskiin e katajindo.

Yurmaade kulle duum woni nde ñammintaa de mbaasaade lorde.

Ina e duum konngol Annabi: " hada yi'a goonɗinbe e yurmandirde be e yidandirde be e endandirde be ko hono banndu, si heen tergal muusaama godde de noddandira hiɗkayinaade e paawngal". Ko ko hawra e mum. Nelaado mo jam e kisal woni e mum maaki: " Yurmotoobe Alla yurmotoobe, njurme wonbe e leydi, wonbe kammu njurmo mon". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 15 : Hoko woni nooneji jikku yidde ?

J - Yidde Alla.

Alla toowdo o daali: ('Been goonɗinbe buri sattande Alla gilli). [- Simoore Baqara: 156 -]

Yidde Nellado.

O maaki: (Mi woondari mbo fittaandu am woni e junngo Makko, gooto e mon goonɗintah haa ko o yidi mi ko bura ko o yidi ko baaba makko e yumma makko". Ko Bukaari habri mbo.

Yidde goonɗinbe, e yidandebe moyyere hono hono no yidiranda hoore ma.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " Hay gooto e mon goonɗintah haa o yidana musiddo mum ko o yidani ko hoore mum. Ko Bukaari habri mbo.

N 1 : Anndin weytaade yeeso .

J- Duum woni wellitaade yeeso, wondude e weltaare e mooso e newaare e hollirde wel-taare saanga hawrude e yimbe.

Duum woni mbeñdi ñirbinaade e jeece yimbe ko addantabe dogde.

E bural duum hadisaaji keewdi ngarii heen, ittaama e Abu Jarri yo Alla wele mbo, o wii: Nelaado maaki: " Woto yaw e moyyere hay huunde, hay si ko hawrude e musiddo ma e yeeso weytiingo". Ko Muslim habri mbo. Nelaado yo jam e kisal ngon e mum maaki: " moosede ma e yeeso musiddo ma ko sadak". Ko Tirmiji habri mbo.

N 17: Ko woni haasidaagal ?

J - Duum woni woodeede iwde neema e goddo wollo añaande goddo neema.

Alla daali:(e bone haaside si o haasadiima 5) Simoore Falaqi: 5-].

Ittaama e Anas Ibnu Maalik, Nelaado yo jam e kisal won e mum maaki: " wote ngañandire, wote kaasidire, wote nduntandire, ngone jiyaabe Alla hodon ngoni musibbe". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

N 18: Hol ko woni jalkitde ?

J- Duum woni jalkitde musiddo ma e hoynude mbo, dum dagaaki.

Alla hadi duum: (eehey mon goonjinbe woto yimbe njalkit wobbe be ina waawi nde be ngonat burbe moyyude e mabbe woto rewbe njalkit rewbe yaama ndebe burata been moyyude wote njuwe ko'e mon wote noddondire coowoje bonii inde faasiqaagu caggal iimaan kala mbo tuubaani caggal duum ko been ngoni tooñbe 11). [- Simoore Hujuraati: 11-]

N 19: Anndin yankinaare ?

J- Duum woni nde neddo waasata yiide hoore makko e dow yimbe, o yawataabe o salataako goongo.

- Alla toowdo O daali: (e maccube Alla been yahoobe e dow leydi hobe ngoni yankaniibe). [- Simoore Furqaan: 63-] Hawnan woni: yankaniibe. Nelaado Alla maaki: " Hay gooto yankinantaako Alla si wonah O bamta mbo". Ko Muslim habri mbo. Nelaado maaki: " Pellet, Alla wahyiima e am nde njankintadon haa gooto e mon waasa wasaade e goddo, gooto e mon kadi waasa yawtude keerol e e dowgoddo o". Ko Muslim habri mbo.

N 30 : Hol ko woni nooneji mawnakinaare harmunde nde ?

J – 1- Mawnakinaade e goongo, duum woni ruttude goongo e wasde mbo jabde.

2- Mawnakinaade e dow yimbe, duum woni yawdebe e hoynudebe.

Nelaado Alla maaki: " Nelaado maaki naatatah aljanna oon mbo woni e bernde makko fotde gabbel jarra e mawnakinaare". Gorko gooto wii: pellet, gorko ina yida nde comcol mum moyyata, pade mum njooda ? O maaki: " Alla ko jooddo hombo yidi ko yoodi, mawnakinaare woni: ruttude goongo e yawaade yimbe". Ko Muslim

habri mbo.

Badrul haqqi: woni ruttude goongo.

Gamdu annaasi woni: yawde yimbe.

Comcol joodngol e pade joodde wonah e mawnakinaare jeya.

N 21: Jan̄ta yogo e nooneeji tuppude (fuuntude) harmunde ?

J- Fuuntude e njeeygu e cootgol, duum woni suudde ayiiba ko yeeyete ko.

- Fuuntude e janngude ganndal, hono gujjugol janngoobe saanga betooji.

- Fuuntude e konngol hono seedaade fepindaande e fenaande.

- Waasde huubnude ko kaalnaɗa e ko kawru- naɗa e yimbe.

E hadde fuuntude e tuppude, Nelaado wirtiima joowel ñaamdu, o naatni junngo makko nder hengel, pedeeli mum leppi, O maaki: " ko dum woni jom ñaamdu ?" o wii: ko dum tobadum aan Nelaado Alla, O maaki: " ko hadma wadde dum dow haa yimbe be nji'a dum? kala puuntudo amen jeyaako e am". Ko Muslim habri mbo.

Assubratu: woni joowel ñamri.

N 22: Hol ko woni ñoore ?

J- Duum woni haalde e musidɗo ma ko o aña tawa o tawaaka (hombo wirni).

Alla toowɗo o daali: (woto yogo e mon ñoh yogo godɗo o mbela gooto e mon ina yidi nde o ñaamata teew musidɗo makko hombo maayi on ngañii duum kule Alla pellet, Alla ko jaboowo tuubabuyo ko jurmotoodo 12). [- Simoore Hujuraati: 12-]

N 23 : Anndin baddoowo ?

J- Duum woni eggude jeewte hakkunde yimbe nawana wobbe ngam bonnude hakkunde mabbe.

Nelaado yo jam e kisal won e makko maaki: " baddoowo naatata aljanna". Ko Muslim habri mbo.

N 24: Hol ko woni ngaameelo ?

J- Duum woni tinde niseede saanga gollude moyfere e ko wadɗi e nedɗo gollude

dum.

Ina heen: Aamde gollude golle badfiide.

Alla toowdo O daali: " Pellet, naafiqeebe be hobe kodo Alla kanko ne hombo hodoobe, sibe ummiima faade e juulde be ummoto hobe ngaami hobe njiino yimbe be njanjataako Alla si wonah seeda 142). [- Simoore Nisaa'i:142-]

Ina haanani goonjindo accude ngaameele e maaynude banndu e joodaade, hombo haani yahde ngam gollude e dillude e soobaade e tiidnaade.

N 25: Janja nooneji tikkere ?

J - 1 - Tikkere yettaande: ndeen woni sabu Alla, si heefereebe e naafiqeebe kuñcii hurmo Alla Ceniido O.

2 - Tikkere ñinjaande: Ndeen woni wadoore aade wadde wollo haalde ko haanaani.

Safrude tikkere:

Salligaade,

Joodaade tawi ko a darinoodo, lelaade tawi ko a joodinoodo.

Jaggitade e wasiya Nelaado ina e duum" woto tikku".

Nde o tehrata fittaandu makko saanga tikkere e duñaade ko haanaani.

Moolaade e Alla e bone seydaane diddaado o.

Deyyude.

N 36 : Hol ko woni ñukkindaade ?

J : Duum woni huncude e wittude awraaji yimbe di be cuudata.

Ina jeya e mbaadiiji mum karmudi:

Yellitaade e awraaji yimbe ka cuudi mabbe.

- Hedaaade neddo jeewte mabbe ko aldah e ganndal mabbe.

Alla toowdo o daali: (wotee ñukkondire). [- Simoore Hujuraati: 12-]

N 2 : Hol ko woni burtinde ? Hol ko woni dawre ? Hol ko woni

J- Burtinde: Woni nafqude jawdi do wonah nokku mum.

Mbeñdi mum ko dawre: duum woni jaggude mbaasa tottirde hakke hendi.

Cellufo woni gondo e hakkunde, duum woni nde juulfo wonata dokko.

Alla Toowfo O daali: (E bee be sibe nafaqi be burtintah be njakkintah be ngonata ko e hakkunde duum 67)-. - Simoore Al Furkaan 67).

N 28 Hol ko woni kulol reedu ? Hol ko woni jaambraagal ?

Kulol reedu woni: nde hulate ko haanaani huleede.

Hono hulde haalde goongo e yeddude ko boni.

Cuusal woni: Arde e goongo, hono arde e dingiral wolde ngam duñcande islaam e juulbe.

Nelaado yo jam e kisal won e mum, hombo wi'atno si homba ñaago: " Aan Alla miin de mbedafa moolo e mah bone hulol reedu". Nelaado mo jam e kisal woni e mum maaki: " Goonjindoo cemmbindoo buri moyyude e buri yideede ka Alla e goonjindoo lohoo, e kala moyyere". Ko Muslim habri mbo.

N 29: Janja yogo e konngi demngal karminaafi ?

J- Yeru hudde e yattaade.

- Hono wiide kaari "ko kullel" e yeru mum e konngudi.

- Wollo jantaraade awraaji konngudi pankari bondi.

Nelaado yo o his hadii duum fof, o maaki: " Goonjindoo wonah juwoowo, wonah kudoowo, wonah pankaro wonah bondoo debngal". Ko Tirmiji e Ibnu Habbaan kabri mbo.

N 30 : Janja sababuuji ballooji juulfo jikkoraade jikkuuji moyyi ?

J - 1 - Ñaagaade yo Alla yedma jikku moyyo O walluma e hembo.

2- Horde Alla teddufo O, e wonde hombo anndu ma hombo nanma hombo yiima.

3 - Siftorde baraaje jikku moyyo e wonde kombo sabaabu naatde aljanna.

- 4 - Siftorde battane jikku bonɗo e wonde kombo e sababuuji naatde yiite.
- 5 - Moyyude jikku ina fooda gilli Alla e gilli tagu makko o, e wonde bonde jikku ina adda tikkere Alla e tagu mum wonande joom jikku bonɗo.
- 6 - Janngude daartol Annabi e ñeemtinde mbo.
- 7 - Wondude e moyyube e reentaade bonbe.

xxxxxxx

Feccere ñaagule e Jikruuji:

N 1: Hol ko woni bural Jikru ?

- J - Annabi yo jam e kisal ngon e makko maaki: ' Yeru jaɗtatoɗo Alla e mbo jaɗtataaka Alla, wa'i kono maayɗo e guurɗo. Ko Bukaari habri mbo.
- Wadi dum ko qiima nguurndam nedɗo ko fotde ko o jaɗtato Alla Toowɗo O.

N 2 : Jaɗta yogo e faayidaaji innude Alla ?

- J – 1- Hodum wona sabuya weluya Alla.
- 2 - Ina ridda seytaane.
- 3 - Ina reena juulɗo e boneeji.
- 4 - Juulɗo ina dañira dum njobdi e baraja.

N 3 - Hombo jikru buri moyyude ?

- J - " Laa Ilaaha Illallaahu"(alah dewateeda e goongo mbo wonah Alla). Ko Tirmiji e Ibnu Maaja habri mbo.

N 4 - Hol ko kaalata si a fini e doyngol ?

- J - Mi yettii Alla oon guurtindo amen caggal de o wari amen, ko e makko woni ummital". Ko ko hawra e mum.

N 5 - ko kaalata si a boorniima comcol am ?

- J - " mi yettii Alla oon koltindo mi ngol comcol o yedimi ngol ko aldah e feere ummaade e am wonah kadi cemmbe". Abu Daawuuda e Tirmiji e wobbe kabri mbo.

N 6 - ko kaalata si boori comcol ?

J- " Bismillaahi". Ko Tirmiji habri mbo.

N 7 : Hol ko woni ñaagunde boornaade comcol kesol ?

J - " Alla yettoode woodaniima aan holtanimi ngol, mbedā ñaagama jam hengol e jam kongol feewnira, mbedā moolo ma e bone hengol e bone kongol feewnira". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 8 : Ko ñaagatoda boorniido comcol kesol ?

j- Si a yi'i goddo ina boorni comcol kesol ñaagano mbo, mbi'a: " Yo ngol rappu Alla lomtina godngol". Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N 9 : Haal ñaagunde yaade dow wuro, ko nokku ka haaju humtate ?

J - " Aan Alla mbedā moolo e ma bone seyteneeki dewi e gori". Ko ko hawra e mum.

N 10 : Hol ko woni ñaagunde yaltude ummaade dow wuro(taarorde) ?

J - " yaafuya ma". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 11 : Ko kaalata ko adi sallige ?

J- " Bismillaahi"(mi fuddoriima Innde Alla). Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N 13 : Hol ko kaalata caggal a gayni sallige ?

J - " mbedā seedo deweteedo e goongo alah si wonah Alla gooto tan o alah denndadiijo, mbedā seedo wonde Muhamadu ko maccudo makko ko nelaado makko". Ko Muslim habri mbo.

N 13 : Ko woni ñaagunde si ada yalta galle ?

J - " bismillaahi, mi wakkaliima e Alla, feere alah cemmbe alah si wonah e Alla". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 14 : Ko woni ñaagunde saanga naatde galle ?

J - " ko e innde Alla min naatiri, ko e innde Alla min njaltiri, ko e Alla min mbakkali" refti o salmina yimbe galle makko". Ko Abu Daawuuda habri mbo.

15 : Ko woni ñaagunde naatde misiide (juulirde) ?

J - " Alla udditanam dame yurmeende ma" ko musli habri mbo.

N 16 : Ko woni ñaagunde yaltude e misiide ?

J - " Alla mbedfa ñaagama e buram Ma" ko Muslim habri mbo.

N 17 : Ko aade haalata si o nanii noddinaandu ?

J - Mi refoto ko noddinoowo o haalata ko si wonah e : " hayya ala assalaati e hayya ala al falaahi" do mbi'atmi ko " laa hawla wolaa quwwata illaa billaahi". Ko ko hawra e mum.

N 1 : Ko kaalata caggal noddinaandu ?

J - " a juulat e Annabi". Ko Muslim habri mbo. Mbi'a: " Alla joom ndu noddaandu timmundu, e juulde darnaande, okku muhamadu jokkorgal e bural, ummin mbo e daraja jettaado mbo podandaa mbo o ". Al Bukaari.

Ñaagaɗa hakkunde noddinaandu e wuurnaa- ndu, ñaagunde mum ruttetaake.

N 1 : Ko ñaagoto-ɗaa subaka e kikiide ?

J - 1- Mi jannat aayatul kursiyyi: (Alla mbo alah deweteedo si wonah kanjo guurɗo dariido cay e ndeenka tagoore Mum mbo ñoñre wollo doyngol nanngatah woodaai mbo ko woni e kammuuji e ko woni e leydi, alah tefoowo ka makko si wonah mbo sakkiti hombo anndi ko woni yeeso mon e ko woni caggal mon be kumpittaako hay huunde e ganndal makko si wonah ko o wela, danji makko ki yaaji kammuuji e leydi o ronkotah reendedi ko kanjo woni toowɗo tedduɗo 255). [Simoore Baqara: 255-] 2 - Mi jangga bismillaahi arrahmaani arrahiim. (Maaku ko kanjo woni Alla gooto 1. Alla woni paandateedo 2 O jibinaani o jibinaaka 3. O alah hay pasa gooto 4. Laabi tati . En puɗɗariima e innde Alla joom yurmeende heewnde huɓɓadinnde joom yurmeende heeriinde wonande goonɗinbe ñande darnga. (Mbedfa moolo e joom Falaqi 1. E bone ko O tagi 2. E bone nibel jemma si ngel nibbadi 3. E bone guttooji e piible 4. E bone Haaside si o haasidiima 5) Laabi tati . En puɗɗariima e innde Alla joom yurmeende heewnde huɓɓadinnde joom yurmeende heeriinde wonande goonɗinbe ñande darnga. (maaku mbedfa moolo e jom yimbe1. Jeyɗo yimbe 2. Deweteedo yimbe 3. E bone cikki sikkinooyo birnatoofi 4. Oon cikki cikkinooowo e nder becce yimbe 5.

Ummaade e jinneeji e yimbe 6). Laabi tati. 3- " Aan Alla aan woni joom am alah deweteedo e goongo si wonah aan, A tagii kam komi maccudo ma, mbeda e aadi Ma e fodoore Ma ko kattando, mbedo moolo e Ma e bone ko mbadmi, mbeda ruttu ma neema ma e dow am, mbeda ruttu bakkatuuji am, yaafo mi, sabu alah jaafatoodo bakkatuuji mbo wonah Aan. Ko Bukaari habri mbo.

N 20 : Hol ko mbi'ata saanga daanayaade ?

J - " E innde ma Aan Alla maayat mi, nguurat mi" . Ko ko hawra e mum.

N 21 - Hol ko mbi'ata ko adii de ñaamata ?

J - " Bismillaahi ".

Si a yejjiti e arwannde mum wii:

" Bismillaahi e arwannde e saket " Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 22: Hol klo kaalata si a gasnii ñaamde ?

J - " Jettooje ngoodanii Alla ñammindo mi dum, O yedimi ndu, ko aldah e feere ummaa- de e am wonah semmbe" . Ko Abu Daawuuda e Ibnu Maaja kabri mbo.

N 23 : Hol ko woni du'aawu kodo wonande jom ñaamdu ?

J - " Alla barkinanbe ko njeddaabe ko, yaafofe njurmodaabe". Ko Muslim habri mbo.

N 4 : Ko aade haalata si isli (iyli)?

J- " Jettooje ngoodanii Alla"

Yo sidfo makko wollo gondiijo makko wii: " yo Alla yurmo ma".

Si o wi'ii mbo noon: yo o wii: " Yo Alla feewnu mon o moyyina alhaaliiji mon". Ko Bukaari habri mbo.

N 25: Hol ko kaalaata si hada ummo e jonnde" ñaagunde kaffaara jonnde ?

J - " Senaare woodaniima Aan Alla e jettooje Ma, mbeda seedo alah deweteedo mbo wonah Aan, mbelda yaafna Ma mbeda rutto e ma". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji e

wobbe.

N 36: Hol ko woni ñaagunde badɗagol ?

J- Bismillaahi, jettooje ngoodanii Alla (senaare woodanii oon eeltanda amen dum min ngonaana hattanbe, 13 minen de ko joomi amen min nduttoto14)? " jettooje ngoodani Alla, jettooje ngoodani Alla, jettooje ngoodani Alla, Allaahu akbar, Allahu akbar, Allaahu akbar, senaare woodaniima mi tooñi hoore am yaafomi: sabu alah jaafatooɗo bakkatuuji mbo wonah Aan". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N é : janɗa ñaagude ɗatngal ?

J - Allaahu akbar, Allahu akbar, Allaahu akbar (senaare woodani oon eeltando amen dum min ngonaana hattanbe dum13 Minen de ko joomi amen min nduttoto 14), Aan Alla emin toro ma e ɗatngal amen ngal moyyere e kulol e gollirde ko welat ma, Aan Alla newnan amen ɗatngal amen ngal, sowan amen godɗol maggal, Aan Alla ko aan woni gondiijo e ɗatngal, e lomtiido e koreeji, Aan Alla mbeɗa min mooli ma e caɗeele ɗatngal, e bonde ɗari ndaarande, e bonde ruttorde ka jawdi e koreeji".

Si o ruttiima o haaladi, o beyda:

" Ko min ruttotoobe, tuuboobe, rewoobe, joomi amen yettoobe" Ko Muslim habri mbo.

N 28: Hol ko ɗatniido du'anto ñiibɗo ?

J- " mbeɗa resnda mon Alla mbo desnde Makko majjata". Ko Ahmadu e Ibnu Maja habri mbo.

N 2 : Hombo du'aawu ñiibɗo du'anato ɗatniido ?

J- " Mbeɗa resnda Alla diine ma, e hoolaare ma, e gasnirde golle ma" Ko Ahmadu e Tirmiji kabri mbo.

N30: Hol ko woni ñaagunde jeere ?

J-" Alah deweteedo e goongo si wonah Alla denndadiijo alanaa mbo, laamu woodanii mbo, jettooje ngoodanii mbo, guurnoowo baroowo, ko o gurɗo mbo maayatah, jam woni ko e junngo makko, ko o kattando kala huunde". Ko Tirmiji e Ibnu Maaja habri mbo.

N3: Janŋa ñaagunde saanga tikkere ?

J- " mbeɗa moolo e Alla e bone seyɗaane diddaaɗo e yurmeende" Ko ko hawra e mum .

N 32: Hol ko mbi'ata wonande baɗaɗo ma moyyere?.

J- " yo Alla yobma moyyere". Ko Tirmiji habri mbo.

N33: Honde ñaagunde ñaagotoda si hiitaama mbaddanteeri ma?

J- " Bismillaahi" Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N34: Hol ko kaalata si a hebi ko welat ma ?

J- " jattooje ngoodani Alla mbo moyyi timmata e neema makko" Ko Haakim habri mbo e wobbe.

N35: Ko kaalata si ko ngañɗa hebiima ?

J-" mi yettii Alla e kala ngonko" Sahiih Bukaari .

N36: Hona woni mbaadi salminde e mbaadi duttugol salminaandu ?

J- Juulɗo ina wi'a:" yo kisal e yurmeende Alla e barke Alla won e mon"

Musidɗo makko rutta mbo: " yo kisal e yurmeende Alla e barke Alla won e mon" E nder deftere Tirmiji e Abu Daawuuda e wobbe

N3 : Hoko woni ñaagunde saanga tellaade tobo ?

J- " Aan Alla tobo nafoowo" Al Bukaari.

N38: Honde woni ñaagunde caggal tellaade tobo ?

J- " min tobaama e bural Alla e yurmeende Mum" Bukaari e Muslim .

3 : Janŋa ñaagunde henndu ?

J- " Aan Alla emin ñaagima moyyere mayru emin moolo e Ma bone mayru" Abu Daawuuda e Ibnu Maaja.

N40 Janŋa ñaagunde nande rigaango ?

J- " Senaande woodani Mbo rigaango subhinto e yettude Mbo e malaykaaji ngam hulde Mbo" Muwaɗa Maalik .

N1: Honde woni ñaagunde si a yi'i jaribaado ?

J- " mi yetti Alla okkudo mi aafiya e ko jaribaada ko, O burni mi ko heewi e ko tagi ko burnugol" Ko Tirmiji habri mbo.

N42: Ñaagunde kuldo nde o hebata huunde e yitere makko ?

J- Ari e nder hadiis: " si gooto e mon yi'i e sidfo mum wollo e hoore mum, wollo e jawdi mum ko o haawa, yo ñaagano mbo barke sabu yitere ko goongo" Ko Ahmadu e Ibnu Maaja e wodobbe kabri mbo.

N43: Hono njuuldata e Annabi yo kisal won e makko ?

J-"Aan Alla juul e muhamadu e koreeji muhamadu, hono no njuulduda e Ibraahiima, e koreeji ibraahiima, tigi tigi ko a Jetteteedo teddufo, Aan Alla barkin Muhamadu e koreeji Muhamadu, hono no mbarkanirfa ibraahiima e koreeji ibraahiima tigi tigi ko A jetteteedo teddufo" Ko ko hawra e mum.

XXXXXXXXXX.

Feccere kadaafe.**N1: Hode ngoni pawaade joy de ?**

Jaabawol-

- 1- Ko waddii .
- 2- Ko yida.
- 3- Ko harmi.
- 4- Ko aña.
- 5- Ko daji.

N 2: Fir dee ñaawooje joy ?

Jaabawol-

- 1- Ko waddi hono juuldeele joy, e hoorde lewru koorko e diggande jiknaabe,
 - Ko waddi golludo dum hebat baraaaje goppudo dum lebte.
- 2 - Ko yida: Woni hono sunnaaji rawaatib, e ummanaade darde jemma, e ñamminde ñaamdu e salminde, ina innire sunna wollo ko yida.

- Ko yiɗa baɗɗo dum heba baraaje goppuɗo dum lebtetaake.

Leyyannde himmunde :

Ina haanani juulɗo si o nanii wonde nde huunde ko sunno wollo ko yiɗa o yaawno o waɗa dum, e ñeemtinde Annabi.

3 - Ko harmina: Hono yarde sanngara e aayaade jiknaabe e tayde endameeje.

- Ko harmina ina barje goppuɗo dum baɗɗa dum ina lefte.

4 - Ko aña : Hono tottirde wollo hebbaraade junngo nana.

Ko aña goppuɗo dum ina barje golluɗo dum lebtetaake.

5 - Ko dagi: Hono ñaamde pomeere e yarde attaay, dum ina innire:

- Al Mubaahu baɗɗa dum barjetaake goppuɗo dum lebtetaake.

N 3 - Hol ko wonoi ñaawoore njeeygu e gollondire ?

J - Woni asli e kala njeeyguuji e gollondire ko dagaade tawi wonah yogo e nooneeji ɗi Alla harmini.

Alla Toowɗo O daali: (Alla dagni njeeygu O harmini riba) [Simoore Baqara: 2 5-]

N4: Janɗa yogo e nooneeji gollondire e njeeyguuji karminaafi ?

Jaabawol-

1- Tppude, ina heen: Suudde ayiiba e ko yeeyete ko.

Ittaama Abu Hurayrata, wonde Nelaado wirtiima joowel ñaamde, o naatni junngo makko e hende, peedeeli makko ɗi leppi, o maaki: (Hol ko dum woni aan joom ñaamdu ?) o wii : Kammu hebi dum aan Nelaado Alla, O maaki: " Hol ko hadna ma dum wadde e dow ñaamde he ngam yimbe be njiya dum ? kala puuntuɗo amen jeyaako e am" Ko Muslim habri mbo.

2- Riba: Ina heen nde tottatmi aade ñamaande ujunere o rutta ujunnaaji ɗiɗ.

Ɓeydude nde woni riba karminaado.

Alla Toowɗo O daali: (Alla dagni njeeygu O harmini riba) [Simoore Baqara: 2 5-]

3- Koomte e majjere: Hono de njeeyatmaami birdam gondam e yeecre dammuwol, wollo liyyi e nder ndiyam ñimi awaafi.

Ari e hadiis:(hadde Nelaado yeeyde koomte). Ko Muslim habri mbo.

N5: Janja yogo e neemaaji Alla e dow ma ?

J-1- Neema islaam, e wonde a jeyaako e yimbe keefeeru.

2- Neema sunna, e wonde a jeyaako e yimbe bida.

3- Neema cellal e aafiya, nande e njiide e yaadu e ko wonah duum.

4- Neema yardu e ñaamdu e boornaade.

Neemaaji Alla e men ina keewi limataako tonngotaako.

Alla Toowdo O daali: (Si on limtii neemaaji Alla on tonngataadi pellet Alla ko jaafatoodo jurmotoodo 18) [Simoore Nahli : 18]

N 6: Hol ko wadfi e men e dii neemaaji? Hono njettirten di ?

J- Ko wadfi: Woni yettude di duum woni mantude Alla e yettirde Mbo demngal e hollude wonde woodanii Mbo bural kanko tan, e huutaraade di neemaaji ko welata Alla, wonah woopde Mbo.

N - Hol ko woni juuldeele(feetuuji) juulbe ?

J- Juulde koorko e juulde taaske.

- Hono na ardi e hadiis Anas, o wii: Nelaado ari Madiina hobe njogii balde didi hobe pija e hede, O wii: " Hol ko woni dii ñaldi ? Be mbii: Min pijatna e heddi e saanga majjiyankooobe, Nelaado maaki: " Pellet Alla wostaniima mon ko buridi moyyude, ñalnde taaske e ñalnde juulde koorko" Ko Abu Daawuuda habri mbo.

Ko wonah de juuldeele dide ko bida.

N8: Hodi lebbi buri moyyude ?

J- Lewru Koorko.

N - Hodi ñaldi buri moyyude?

J - Ñalnde aljuma.

N 10 - Hombo ñalawma buri moyyude e hitaande ?

J - Ñalnde Arafa.

N 11: Hombo jemmo buri moyyude e hitaande he ?

J - Leylatu Qadri.

N 11: Hol ko waɗɗima si a yi'ii debbo janinke ?

J- Waddi ma ko meernude ndaarde; Alla daali: (maakan goonɗinbe be yo be meernu ndaarde mabbe) [Suuratu Annuuri: 30].

N 13 : Hobe ngoni añaɓe neddo ?

1 - Fittaandu yamiratndu bonannde: duum woni nde o rewata ko fittaandu mum yamiri dum e belaade makko goopol Alla, Alla daali: (pellet fittaandu ko yamirooru bonannde tawi wonah mbo Alla yurmii pellet Joom am ko jaafatoodo ko jurmotoodo) -[Simoore Yuusuf: 53-]. 2 - Seydaane: Ko kammba woni gaña neddo faandaare hembo ko majjinde aade mbo sikki sikkina mbo e bonnannde mbo naatna aade yiite, Alla daali: (woto rew taabe seydaane pellet ko o gaña banngudo) [-Simoore Baqara: aaya 168-] 3- Wondiibe bonbe: Been hirjinoobe e bone, be palo moyyere, Alla daali: (Sehilaabe ñande heen yogo e mabbe ko gaña yogo goddo o si wonah hulbe Alla be) [Simoore Jukhrufi : 6]

N 14: Hol ko woni tuubde ?

J - Tuubde woni: Accude goopol Alla faade e doftaare makko, Alla daali: (Pellet komi jaafatoodo wonande oon tuubdo o goonɗini o golli ko moyyi refti o feewi) [Simoore Daaha: 82-]

N1: E ko woni sardeejji tuubgol cellungol ?

J 1 - Doofaade e bakkaat.

2 - Nimsude ko yawti ko.

3- Fellitde waasde ruttaade e bakkaat

4 - Ruttude hakkeeki e tooñanngeeji faade e joom mum en .

Alla Toowdo O daali: (E been be sibe mbaadi paɗkare wollo be tooñi ko'e mabbe be ciftoro Alla be njaafno bakkatuuji mabbe alah jaafatoodo bakkatuuji si wonah

Alla doon dobe ndoonaaki kobe ngolluno ko tawa hobe nganndi) [-Simoore Aali Imraana: 1356]

N 16- Ko woni maana juulde e Annabi ?

J- Duum woni nde ñaagotoda Alla mantude Annabi ka batirde toownde nde.

N1 : Hol ko woni maana Subhaanallaahi ?

j- Duum woni seninde Alla e kala ustaare e kala ayiiba e bonannde.

N 1: Ko maana alhamdu lillaahi ?

J- Duum woni mantude Alla, e sifaraade Mbo kala timmal.

N 1 : Ko woni maana Allaahu akbar ?

J - Duum woni ko Alla buri mawnude kala huunde O buri teddude kala huunde.

N 20 - Hol ko woni maana Laa hawla wolaa Quwwata ?

J - Woni maana mum ko jiyaado waylataako ummaade e alhaali faade e godfo o alah semmbe kadi si wonah ummaade e Alla.

N 21 - Hol ko maana Astagfirullaaha ?

J Duum woni dabbude jiyaado e Joom makko momtande mbo bakkatuuji makko O suura ayibbaaji makko.

xxxxxx

Timmoode.

E sakket:

Dum ko **naamne** de baabiraabe kaani firtande, be **pillanoo de** sukaabe makko haa be mawnida e haala selluko e golle e fibnde sellunde, nehrude nih buri himmude e ñam-minde sukaabe be e holtinde be, Ceniido O daali: (Eehey mon goonjinde, ndeene pittaali mon e koreeji mon e yiite, nge kubbam mum woni yimbe e kaaye, ina e dow maggol malaykaaji tekkudi cattudi di ngoopatah ko Alla yamaridi hodi ngolla kodi njamira 6) [Simoore Tahriim: aaya 6]. Nelaado maaki: " Gorko ko gaynaako yimbe galle makko, ko kanko woni naabnitteedo ngaynaaka makko, debbo ko gaynaako suudu joom galle makko ko kanko woni naabnitteedo be" Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Yo Alla juul e kiliifa(kohowo men men Muhamadu e koreeji makko e yimbe
galle makko fof,

المحتويات |

Fudforde.....	2
Feccere fibnde.....	4
Naamnal 1: Hombo woni Joom ma ?.....	4
Naamnal 2: Hombo woni diine ma ?.....	4
Naamnal 3: Hombo woni Annabi ma ?.....	4
Naamnal 4: Jarŋta konngol tawhiid, e hoko woni maana maggol ?.....	4
Naamnal 5: Hoŋo Alla woni ?.....	4
Naamnal 6: Hol ko woni seedaade muhamadu ko Nelaado Alla ?.....	4
Naamnal 7: Hol ko saabi Alla tagi en ?.....	5
Naamnal 8: Hol ko woni rewde Alla ?.....	5
Naamnal 9: Hol ko buri mawnude ko waddii e men ?.....	5
Naamnal hol ko woni nooneji Tawhiid ?.....	5
Naamnal 11: Hombo bakkaat buri mawnude ?.....	6
Naamnal 12: Jarŋta sirku e nooneji mum ?.....	6
Naamnal 13: Mbela ina wadi ganndudo ko wirnii mbo wonah Alla ?.....	6
Naamnal 14: Limto doosde iimaan ?.....	6
Naamnal 15: Fir doosde iimaan ?.....	7
Naamnal 16: Hol ko woni Quraana ?.....	9
Naabnal nayabal: Hol ko woni Sunna ?.....	9
Naabnal: Hol ko woni Bida ? mbela en njabat mbo ?.....	9
Naabnal 19: Jarŋta fibnde alwaa'u e alraa'u.....	9
Naamnal 20: Mbela Alla ina jaba diine mbo wonah diine Islaam ?.....	10
Naamnal21: Keefaraagal wonirta ko bolle e golle e fibnde, addu yeru duum ? 10	
Naamnal22: Hol ko woni naafiqaagal e nooneje mum ?.....	10
Naamnal 23: Hombo woni timmoode Annabaabe e Nelaabe ?.....	10
Naamnal 24: Hol ko woni kaawis ?.....	11
Naamnal 25: Hobe ngoni Sahabaabe ? Mbela heden njidi be ?.....	11
Naamnal 26: Hobe ngoni yumum juulbe ?.....	11
Naamnal 27: Hol ko woni hakke Besngu Muhamadu e dow men ?.....	11
Naamnal 28: Hol ko waddii en e dow hilifaabe juulbe ?.....	11
Naamnal 29: Hol ko woni galle juulbe ?.....	12
Naamnal 30: Hol ko woni galle heefereebe ?.....	12
Naamnal 31: Hol ko woni kulol ? Hol ko woni njoorto ? Hoko woni daliil mum ?.....	12
Naamnal 32: Jarŋta yogo e inde e sifaaji Alla Toowdo O ?.....	12
Naamnal 33: Firtu de inde ?.....	12
Naamnal 34: Hol ko waddii en e dow anndube juulbe ?.....	13
Naamnal 35- Hobe ngoni Waliyaabe Alla Toowdo O ?.....	13

Naamnal 36- Mbela iimaan ko bolle e golle ?	13
Naamnal 37: Mbela iimaan ina beydo ina usto ?	13
Naamnal 38: Hol ko woni moyy'inde ?	13
Naamnal 39: Ndey golle njabate ka Alla Ceniido O ?	13
N- 40: Hol ko woni wakkilaade e Alla ?	14
N- Hol ko waddii e yamirde ko moyy'i e hadde ko boni ?	14
N 42: Hobe ngoni yimbe sunna e dental ?	14
Feccere: Fiqhu.....	14
N1 : Anndin laabal ?	14
N- Hol no labbanirten sobe jando e men ?	15
N- Hol ko woni bural sallige ?	15
N 4: Hono calligirtoo mi ?	15
N 5: Hodi ngoni farillaaji sallige e limoore majji ?	16
N6: Hodi ngoni sunnaaji sallige e limoore majji ?	16
N- Limtu pirtooji sallige.....	16
N 8 - Hol ko woni taamaamuyo ?	17
N9- Hono taamorta ?	17
N10- Hodi ngoni pirtooji taamamuyo ?	17
N 11- Hol ko woni Kuffeeje? E mbela hode moome e dow majje ?	17
N- Jarjta ko woni ñeeñal e moomde e Kuffeeje.....	17
N 4 -Ko woni sardeeeji cellal moomde e Kuffeeje ?	17
N- Hol ko woni mbaadi(sifa) moomgol e kuffeeje ?	18
N- Hol ko bonnata moomgol e kuffeeje ?	18
N-16- E ko woni maana juulde ?	18
N17- Hol ko woni ñaawoore juulde ?	18
N18- Hol ko woni ñaawoore accude juulde ?	18
jaabawol:- Accude juulde ko kefeeru, Nelaado maaki: " Woni aadi hakkunde men e mabbe ko juulde, kala gaccudo nde o woni keefeero". Ko Ahmadu e Tirmiji e wobbe kabri mbo.....	18
N19- Hono foti juuldeele mbaadi e juuldo e nder jemma e ñalawma ? Hono foti limoore darde kala juulde ?	18
N20: Limtu sardeeeji juulde ?	19
N 21: Limtu jookli juulde ?	19
N-22: Jarjta baddiidi e juulde ?	20
J23: Hodi ngoni sunnaaji juulde ?	20
Naamnam 24: Limtu bonnooji juulde ?	22
N- 25:Hono juuldo juulirta ?	22
26- ko kaalate e jikruuji caggal silminde e juulde ?	25
N- 2 : Hol ko woni sunnaaji rawaatib ? Hol ko woni bural majji ?	25
N 28: Hombo buri moyy'ude e ñalawmaaji yontere nde ?	26
N 2 : Hol ko woni ñaawoore juulde juma ?	26

N 30: Hono darde juulde aljuma poti ?	26
N 31: Mbela ina dagii luutndaade juulde juma ?	26
N32: Jarŋta sunnaaji juma ?	26
33- Jarŋta bural juma ?	27
N"34- Hol ko woni kulol e nder juulde ?	27
N 35- Anndin Askal ?	27
N36: Hol ko woni sadak jidaado.	27
N 3 : Anndin ko woni koorko ?	27
N 38- Jarŋta bural hoorde lewru koorko ?	28
N " 3 : Jarŋta bural koorko gattal ko wonah e lewru koorko ?	28
N 40 : Jarŋta yogo e bonnooji koorko ?	28
N41- Hol ko woni sunnaaji koorko ?	28
N42- Anndin ko woni Hajju ?	28
N 43- Limtu doosde hajju ?	29
N 44: Hol ko woni bural Hajju ?	29
N 45: Anndin Umra ?	29
N36: Limtu doosde Umra ?	29
N 4 : Hol ko woni Jihaadi e laawol Alla ?	29
Feccere daartol Nelaado.	30
N 1: Hol ko woni Asko Annabi men Muhamadu ?	30
N 2: Hono yummum Annabi men wi'a te ?	30
N 3 : Ndey baaba makko maayi ?	30
N 4: Ndey Nelaado jibina ?	30
N 5 : E hondi leydi o jibina ?	30
N 6 : Hobe muynini mbo e hobe nehi mbo ?	30
N : Ndey(mande) neene makko maayi ?	30
N 8 : Hombo jogii mbo caggal Abdul Muddalibi ?	30
N : Ndey o d'annadii e bappo makko faade Saam ?	30
N 10 : Honde wonno datngal makko d'immal ?	31
N 11: Ndey Quraysi en mahtii Kaaba ?	31
N 12 : Hono duubi makko potno nde o nela nde ? Faade e hobe o nelaa ?	31
N 13- Honde huunde Wahyu o adari?	31
N 14: Hono o waano ko adii wahyu ? Ndey wahyu adii tellaade e makko ?	31
N 15 : Hol ko adii tellaade e mum e Quraana ?	31
N 16 : Hombo idii goonjinde nelal makko ?	31
N 1 : Hono noddaandu faade e islaam waano ?	31
N 18 : Hono alhaali Nelaado e wondiibe makko mbaano caggal bannginde noddaandu faade e islam ?	31
N 1 : Hombo maayi e hitaande sappabiire e neleede Muhamadu yo o his ?	32
N 20 ndey royde e ŋabbu faade kammu wonno ?	32
N 21: Hono Nelaado noddiratno yimbe yaasi Makka ?	32

N 22 : Hono foti duubi Nelaado wonno Makko hombo nodda ?	32
N 23 : Faade hoto Nelaado ferani ?	32
N 24 : Hono foti duubi o heddii Madiina ?	32
N25: Hol ko farla e mum e sarioyaaji islaam ?	32
N26 Hol ko buri himmude e gol wole makko ?	32
N 2 : Hol ko sakkiti tellaade e Quraana ?	33
N 28: Ndey Nelaado sanki ? hono foti duubi makko ngonno ?	33
N2 : Haal suddiibe Nelaado ?	33
N30: Hobe ngoni bibbe Nelaado worbe ?	33
31: Janṭa yogo e sifaaji taguyankooji Annabi ?	34
N31: Hol ko Annabi accani leñol makko ?	34
Feccere tafsiir.....	34
N1: Janngu Faatiha piraam mbo ?	34
N 2: Janngu simoore jil jilati piraande ?	35
N4 : Janngu simoore Qaari'a piraande ?	37
N 7 Janngu simoore Lummajati piraam nde ?	39
N 8 :Janngu Simoore Al Fiili piraande ?	40
N 1 : Janngu simoore Maa'uun piraam nde ?	41
11 : Janngu Simoore Al Kawsara piraande ?	42
N 15 : Janngu Simoore Iklaasi piraande ?	44
N 16 : Janngu Simoore Falaqi piraande ?	44
N 17 : Janngu simoore Annaasi piraande ?	45
Feccere Hadiis :	46
N 1: Timmin Hadiis:" golle pawii tan ko e anniyaaji....", janṭa yogo e faayidaaji hembo ?	46
N 2: Yottin hadiis " kala puɗɗudo e huunde amen nde ..." janṭa yogo e faayidaaji hembo ?	46
N 3 : Yottin hadiis (nde min njoofino ka nelaado yo jam e kisal won e mum ...), janṭa yogo e faayidaaji mamambo ?	46
N 4 - Yottin hadiis buri timmude goonɗinbe he goonɗingol..." haal yogo e faayidaaji hembo ?	48
N5 - Yottin hadiis: " kala ngoondirdo ko wonah Alla..." haal yogo e faayidaaji mamambo ?	48
N 6 - Yottin hadiis:" hay gooto e mon goonɗintah haa mi bura yideede e mum...", janṭa yogo e faayidaaji hembo ?	48
N7: yottin o hadiis" hay gooto e mon goonɗintah haa yidana musidɗo makko..." janṭa yogo e faayidaaji he ?	49
N 8: yottin hadiis:" mi woondari mbo fittaandu am woni e junngo makko..." janṭa yogo e faayidaaji mamambo ?	49
N9: yottin hadiis" semmbe alah feere alah " janṭa yogo e faayidaaji hembo ?	

N 10: Yottin hadiis " ko noon tigi ina e banndu husre " haal yogo e faayidaaji mamambo ?	50
N 11: yottin hadiis:" kala mbo haala mum sakkitori e aduna: alah deweteewo e goongo si wonah Alla,,,," jan̄ta yogo e faayidaaji e hemo ?	50
N 12: Yottin hadiis" juuldo wonah juwoowo, wonah kuḍooowo " janta yogo e faayidaaji o hadiis ?	50
N 13: Yottin hadiis" ina jeya e moyyude islaam neddo " jan̄ta yogo e faayidaaji o hadiis?	51
N 14 : Yottin hadiis " kala janngudo harfeere e deftere Alla " kaala yogo e faayidaaji mamba ?	51
Feccere neediiji islaam:	51
Needi wondude e Alla:	51
N 1 - Hono needi wonirta wondude e Alla?	51
Needi wondude e Nelaado	52
N 2: Hono needi wondude e Nelaado wonrata ?	52
N 3: Hono needi wondude e jiknaabe wonrata ?	52
Neediiji jokkude endam :	53
N 4 : Hono njokkirat mi endam ?	53
Neediiji musidal ka Alla	53
N 5 : Hono ngondirat mi e musibbe am e sehilaabe am ?	53
Neediiji koddigal :	54
N 6: Hol ko woni neediiji koddiijo ?	54
Neediiji hodtude kodo:	54
N 7: Hol ko woni neediiji kodtiigu e kodo ?	54
Neediiji ñaw :	54
N 8: Jan̄ta neediiji ñaw e juuraade ñawdo ?	54
Neediiji dabbude ganndal :	55
9- Jan̄ta neediiji dabbude ganndal ?	55
Neediiji jonnde :	55
N 10- Hol ko woni neediiji jonnde ?	55
Neediiji doyngol :	56
N 11: Jan̄ta neediiji doyngol	56
Neediiji ñaamdu:	56
N 12: Hol ko woni neediiji ñaamdu ?	56
Neediiji boornanteeri:	57
N 13- Limtu neediiji boornanteeri	57
Neediiji badɗagol:	57
N 14: Jan̄ta neediiji badɗagol ?	57
Neediiji laawol :	57
N 15: Jan̄ta neediiji laawol ?	57
Neediiji naatgol galle e yaltude mbo	58

N 16- Jarŋa neediiji naatgol galle e yaltude e hembo?	58
Neediiji humtude haaju:	58
N 17 - Jarŋa neediiji humtude haaju ?	58
Neediiji misiide:	58
N 18- Jarŋa neediiji misiide?	58
Neediiji calmingol:	59
N 19 - Jarŋa neediiji calmingol ?	59
Neediiji sakkintinaade(waynaade):	59
N 20: Jarŋa neediiji sakkintinaade ?	59
Neediiji newanaade kulle:	60
N 21 : Jarŋa neediiji neediiji newanaade kulle (muumunteeji)	60
Neediiji coftal balli:	60
N22: Jarŋa neediiji coftal balli.	60
Neediiji gaajaate:	60
N 23- Jarŋa yogo e neediiji gaajaate.	60
Neediiji islude:	60
N 2 : Jarŋa neediiji isludo.	60
Neediiji ŋaablugol:	61
N 25: Hol ko woni neediiji ŋaablugol.	61
Neediiji jarŋgude Quraana teddufo o.	61
N 26: Jarŋa neediiji jarŋgude.	61
Feccere jikkuuji:	61
N1: Jarŋa bural moyyude jikku.	61
N 2: Hol ko wadi heden njaggito e jikkuuji islaamiyankooji.	61
N 3: Hodo yettaten jikkuuji.	61
N 1: Hol ko woni moyyinde e mbaadiiji mum ?	62
N 5 - Hol ko woni mbeŋdi moyyinde ?	62
N 6: E ko woni nooneji hoolaare e mbaadiiji mum ?	63
N 7: Eko woni mbeŋdi hoolaare ?	63
N 8: Holko woni jikku goonɗude ?	63
N 9 Holko woni mbeŋdi goongo ?	64
N 10 : Jarŋa nooneji muŋal ?	64
N 11: Hol ko woni mbeŋji muŋal ?	64
N 13: Jarŋa jikku ballandiral ?	65
N 13 : Hol ko woni nooneji jikku kersa ?	65
N 14: Jarŋa mbaadiiji jikku yurmeende.	65
N 15 : Hoko woni nooneji jikku yidde ?	66
N 1 : Anndin weytaade yeeso	66
N 17: Ko woni haasidaagal ?	66
N 18: Hol ko woni jalkitde ?	67
N 19: Anndin yankinaare ?	67

N 30 : Hol ko woni nooneji mawnakinaare harmunde nde ?	67
N 21: Jarŋta yogo e nooneji tuppude (fuuntude) harmunde ?	68
N 22: Hol ko woni ŋoore ?	68
N 23 : Anndin baddoowo ?	68
N 24: Hol ko woni ngaameelo ?	68
N 25: Jarŋta nooneji tikkere ?	69
N 36 : Hol ko woni ŋukkindaade ?	69
N 2 : Hol ko woni burtinde ? Hol ko woni dawre ? Hol ko woni teddungal ?	69
N 28 Hol ko woni kulol reedu ? Hol ko woni jaambraagal ?	69
N 29: Jarŋta yogo e konngi demngal karminaadi ?	70
N 30 : Jarŋta sababuuji ballooji juulɗo jikkoraade jikkuuji moyyí ?	70
Feccere ŋaagule e Jikruuji:	70
N 1: Hol ko woni bural Jikru ?	70
N 2 : Jarŋta yogo e faayidaaji innude Alla ?	71
N 3 - Hombo jikru buri moyyude ?	71
N 4 - Hol ko kaalata si a fini e doyngol ?	71
N 5 - ko kaalata si a boorniima comcol am ?	71
N 6 - ko kaalata si boori comcol ?	71
N 7 : Hol ko woni ŋaagunde boornaade comcol kesol ?	71
N 8 : Ko ŋaagatoda boorniido comcol kesol ?	71
N 9 : Haal ŋaagunde yaade dow wuro, ko nokku ka haaju humtate ?	71
N 10 : Hol ko woni ŋaagunde yaltude ummaade dow wuro(taarorde) ?	72
N 11 : Ko kaalata ko adi sallige ?	72
N 13 : Hol ko kaalata caggal a gayni sallige ?	72
N 13 : Ko woni ŋaagunde sifa yalta galle ?	72
N 14 : Ko woni ŋaagunde saanga naatde galle ?	72
15 : Ko woni ŋaagunde naatde misiide ?	72
N 16 : Ko woni ŋaagunde yaltude e misiide ?	72
N 17 : Ko aade haalata si o nanii noddinaandu ?	72
N 1 : Ko kaalata caggal noddinaandu ?	72
N 1 : Ko ŋaagotoda subako e kikiido ?	73
N 20 : Hol ko mbi'ata saanga daanayaade ?	73
N 21 - Hol ko mbi'ata ko adii de ŋaamata ?	73
N 22: Hol klo kaalata si a gasnii ŋaamde ?	73
N 23 : Hol ko woni du'aawu kodo wonande jom ŋaamdu ?	74
N 4 : Ko aade haalata si isli (iyli)?	74
N 25: Hol ko kaalaata si hada ummo e jonnde" ŋaagunde kaffaara jonnde ?	74
N 36: Hol ko woni ŋaagunde baddagol ?	74
N é : jarŋta ŋaagude datngal ?	74
N 28: Hol ko datniido du'anto ŋiibdo ?	74
N 2 : Hombo du'aawu ŋiibdo du'anato datniido ?	75

N30: Hol ko woni ñaagunde jeere ?	75
N3: Janṭa ñaagunde saanga tikkere ?	75
N 32: Hol ko mbi'ata wonande ba'ando ma moy'ere?	75
N33: Honde ñaagunde ñaagotoda si hiitaama mba'ddanteeri ma?	75
N34: Hol ko kaalata si a hebi ko welat ma ?	75
N35: Ko kaalata si ko ngañda hebiima ?	75
N36: Hona woni mbaadi salminde e mbaadi duttugol salminaandu ?	75
N3 : Hoko woni ñaagunde saanga tellaade tobo ?	75
N38: Honde woni ñaagunde caggal tellaade tobo ?	75
3 : Janṭa ñaagunde henndu ?	76
N40 Janṭa ñaagunde nande rigaango ?	76
N1: Honde woni ñaagunde si a yi'i jaribaado ?	76
N42: Ñaagunde kuldo nde o hebata huunde e yitere makko ?	76
N43: Hono njuuldata e Annabi yo kisal won e makko ?	76
Feccere ka'aaade.	76
N1: Hode ngoni pawaade joy de ?	76
N 2: Fir dee ñaawooje joy ?	77
N 3 - Hol ko wonoi ñaawoore njeeygu e gollondire ?	77
N4: Janṭa yogo e nooneji gollandire e njeeyguuji karminaadi ?	77
N5: Janṭa yogo e neemaaji Alla e dow ma ?	78
N 6: Hol ko waddii e men e dñi neemaaji? Hono njettirten dñi ?	78
N - Hol ko woni juul'feele(feetuuji) juulbe ?	78
N8: Hodi lebbi buri moy'yude ?	79
N - Hodi ñaldñi buri moy'yude?	79
N 10 - Hombo ñalawma buri moy'yude e hitaande ?	79
N 11: Hombo jemma buri moy'yude e hitaande he ?	79
N 11: Hol ko waddima si a yi'i debbo janinke ?	79
N 13 : Hobe ngoni a'ñbe neddo ?	79
N 14: Hol ko woni tuubde ?	79
N1: E ko woni sardeejji tuubgol cellungol ?	79
N 16- Ko woni maana juulde e Annabi ?	80
N1 : Hol ko woni maana Subhaanallaahi ?	80
N 1: Ko maana alhamdu lillaahi ?	80
N 1 : Ko woni maana Allaahu akbar ?	80
N 20 - Hol ko woni maana Laa hawla wolaa Quwwata ?	80
N 21 - Hol ko maana Astagirullaaha ?	80
Timmoode.	80

